

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς «τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίαν», καὶ ὑ.δ. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΤΗΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτήσια δραχμὰς 100. Ἐξήμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατημ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξήμηνος καὶ Τρίμηνος ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος

Ἐν Ἀθήναις, 14 Δεκεμβρίου 1929

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 2

Ἡ ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET BEECHER-STOWE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Ἐφτασε ὡς τ' αὐτιά του ἡ φήμη γιὰ τὴν ἐφεύρεση τοῦ Γεώργη, καὶ ξεκίνησε κι' αὐτὸς νὰ πάει νὰ δεῖ τί ἦταν αὐτὰ πού ἐφτιανε ὁ σκλάβος.

Ὁ ἐργοστασιάρχης τὸν ὑποδέχτηκε μ' ἐνθουσιασμό. φώναζε καὶ τὸ Γεώργη καὶ τριγύρισαν τὸ ἐργοστάσιο γιὰ νὰ τὸ δείξουν στὸν κτηματία. Ὁ σκλάβος ἐξηγοῦσε τὴ λειτουργία τῶν μηχανημάτων μὲ τόση εὐκολία καὶ τόση ἐξυπνάδα, ὥστε ὁ ἀφέντης αἰσθανόταν πόσο ἦταν ὁ ἴδιος κατώτερος. Αὐτὸ λοιπὸν τὸν πείραζε. Τί ἀνάγκη ἦταν νὰ μαθαίνει τόσα πολλὰ αὐτὸς ὁ σκλάβος, νὰ προσδεύει ἔτσι καὶ νὰ κρατεῖ ψηλὰ τὸ κεφάλι σὰν ἄνθρωπος ἐλεύθερος; Ὅχι, ἔπρεπε νὰ γυρίσει πίσω στὰ χωράφια, νὰ πιᾶσιν τὴν τσάπα καὶ τ' ἀλέτρι, νὰ μὴν ξέρει παραπάνω ἢ τ' ἀφεντικά του. Κι' ὁ ἀφέντης ζήτησε ἀπὸ τὸν ἐργοστασιάρχην νὰ πάρει πίσω τὸ «πράγμα» πού τοῦχε νοικιάσει.

Μὰ ἔτσι ξαφνικὰ τ' ἀποφασίσατε; ρώτησε ὁ ἐργοστασιάρχης.

Τοῦ ἀποκρίθηκε ἀπότομα:

— Δικὸς μου δὲν εἶναι; Τώρα τὸ σκέφθηκα, τώρα θὰ τὸν πάρω.

— Θὰ εἶμαστε πρόθυμοι νὰ σᾶς τὸν πληρώσουμε περισσότερο, φίλε μου.

— Δὲν ἐχω ἀνάγκη. Ἀς εἶναι καλὰ τὰ χωράφια μου.

— Μὰ ξέρετε, κύριε, ἐδῶ βρίσκεται στὸ στοιχεῖο του, προσδεύει ἀπίστευτα.

— Πιθανό. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ τὸν χρειάζομαι. Κοντολογίς,

τὸν παίρνω καὶ τελειώνει ἡ συζήτηση.

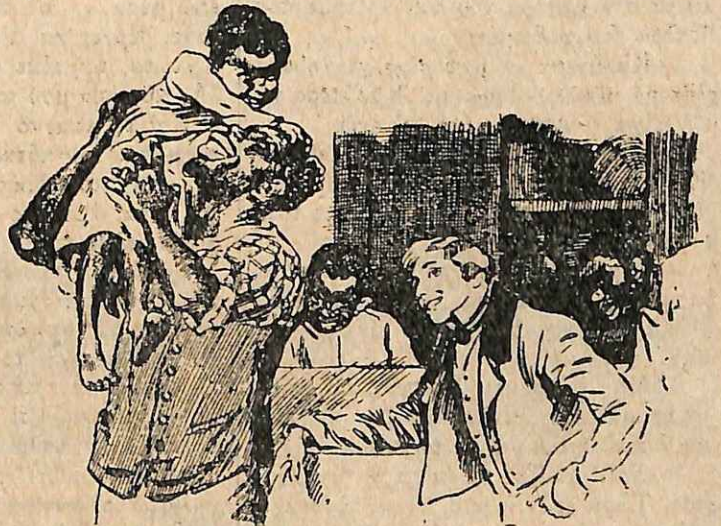
Ὁ κακόμοιρος ὁ Γεώργης ἄκουσε ἀμίλητος τὴν ἀπόφασιν αὐτή, πού ἤξερε πόσο ἦταν ἀλύγιστη. Σταύρωσε τὰ χέρια καὶ δάγκωσε τὰ χεῖλιά του. Ἐβράζε μέσα του ὁ θυμὸς καὶ στὶς φλέβες του ἔτρεχε φωτιὰ ἀντὶς γιὰ αἶμα. Τὰ μάτια του πετοῦσαν σπίθες κι' ἦταν ἐτοιμὸς νὰ ξεσπάσει· ἀλλ' ὁ καλὸς ἐργοστασιάρχης τὸν συγκράτησε:

— Πήγαινε, Γεώργη, τοῦ φιθύρισε. Θὰ προσπαθῶ νὰ σὲ ξαναπάρω.

Ὁ τύραννος ὅμως τὰ εἶδε ὅλ' αὐτὰ κι' ἀπὸ μέσα του πήρε τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ δώσει τὸ σκλάβο του γιὰ ὅλο τὸν κόσμον.

Τὸν πήρε πίσω στὸ χτήμα

καὶ τὸν ἔβαλε στὶς πιδὲ βάνουσες δουλειές. Μπορεῖ νὰ κρυβε καλὰ τὸ θυμὸ του καὶ νὰ πνιγε μέσα του τὴν ἀγανάκτησή του, ἀλλὰ τὰ φλογερὰ μάτια του ἔδειχναν ὅτι ὁ σκλάβος αὐτὸς ἦταν ἄνθρωπος κι' ὄχι πρᾶγμα, ὅπως ἦ-

«Ἀρχισε νὰ χορεύῃ καὶ νὰ πηδᾷ...»

θελαν νὰ τὸν μεταχειρίζονται οἱ ἄσπλαχνοὶ κύριοί του...

Τὸν καιρὸ πού ἔμενε στὸ ἐργοστάσιο, γνώρισε ὁ Γεώργης τὴν Ἐλίζα καὶ τὴν πήρε γυναῖκα. Ὁ γάμος ἔγινε στὸ σάλονι τῆς κυρίας Σέλμπυ καὶ ὅλα πήγαιναν ὠραῖα, ὡς τὴν ἐποχὴ πού ὁ ἀφέντης τοῦ Γεώργη ἤρθε καὶ τὸν πήρε ἄξαφνα-ἄξαφνα ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο.

Ἦστερα ἀπὸ λίγες ἐβδομάδες, ὁ ἐργοστασιάρχης, πιστὸς στὸ λόγο του, πήγε στὸ χτήμα καὶ ἔβαλε ὅλα του τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ πείσει τὸν ἀφέντη τοῦ Γεώργη νὰ τοῦ τὸν δώσει πίσω.

Μὰ τοῦ κάκου.

— Μὴν κοπιᾶτετε ἄδικα, τοῦ εἶπε ἐκεῖνος. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι δικὸς μου, θὰ τὸν κάμω ὅ, τι θέλω ἐγώ.

Ἦτσι ἔσδυσε κι' ἡ τελευταία ἐλπίδα τοῦ Γεώργη. Δὲν εἶχε πιά μπροστά του παρὰ μιὰ ζωὴ μαύρη καὶ σκοτεινὴ, γεμάτη ταπεινωτικὰς ἀσχολίες καὶ βασιανιστήρια.

«Ἡ κυρὰ-Χλόη, ἦταν ἡ καλύτερη μαγειρίσσα...»
(Σελ. 15, στ. α').

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Σύζυγος και πατέρας

Ἡ κυρία Σέλμπυ εἶχε βγεῖ ἔξω κι' ἡ Ἐλίζα στεκόταν στὴ βεράντα καὶ κοίταζε τὰ μᾶξι τῆς κυρίας τῆς ποὺ ἀπομακρυνόταν, ὅταν ἓνα χέρι ἀκούμπησε στὸν ὦμο τῆς. Γύρισε νὰ ἰδεῖ ποῖος ἦταν, κι' ἀμέσως ἓνα χαμόγελο φώτισε τὸ πρόσωπό τῆς.

— Σί'σαι, Γιώργη; Καὶ φοβήθηκα... Καλὰ ἔκαμες κι' ἦρθες. Ἡ κυρία βγήκε κι' εἰμ' ἐλεύθερη ὡς τὸ βράδυ. Ἐλα στὴν κάμαρά μου.

Καὶ τὸν πήγε στὴ μικρὴ τῆς κάμαρα, ὅπου ἐργαζόταν τίς περισσότερες ὥρες, κοντὰ στὴ βεράντα, ὥστε νὰκούει τὴν κυρία τῆς, ἂν τὴν ἐφώναζε.

— Μὰ γιατί καὶ σὺ δὲν εἶσαι χαρούμενος ὅπως κι' ἐγώ; Γὰρ κοίταζε τὸ Χάρρυ μας πῶς μεγάλωσε! Δὲν εἶναι νόστιμος;

Καὶ χάιδευε τίς πυκνὲς μπούκλες τοῦ μικροῦ, ἐνῶ ἐκεῖνος στεκόταν πολὺ κοντὰ στὴ μητέρα του καὶ κοίταζε τὸν πατέρα του φοβισμένος.

— Καλύτερα νὰ μὴν εἶχε γεννηθεῖ! εἶπε μὲ πίκρα ὁ Γιώργης. Καλύτερα νὰ μὴν εἶχα γεννηθεῖ μήτε κι' ἐγώ.

Ἐφφισμένη καὶ φοβισμένη μαζί, ἡ Ἐλίζα αἰστάνθηκε τὰ δάκρυα νὰ γεμίζουν τὰ μάτια τῆς. Ὁ Γιώργης τότε συγκινηθήκε.

— Εἶμαι σκληρὸς ποὺ σὲ κάνω νὰ υποφέρεις, Ἐλίζα μου, εἶπε τρυφερά. Ἀλλὰ ἡ τύχη εἶναι πολὺ σκληρὴ κι' ἀδικη γιὰ μᾶς.

— Μὰ τί τρέχει, Γιώργη, καὶ γιατί μιλάς μὲ τόση ἀπελπισία; Δὲν περνοῦσαμε τόσο καλὰ ὡς τὰ τώρα;

— Ναί, Ἐλίζα, μὰ τώρα ἡ τύχη γύρισε. Τώρα ἡ ζωὴ μου εἶναι δυστυχισμένη, πολὺ δυστυχισμένη, καὶ πικρὴ σὰν τὸ φαρμάκι. Χίλιες φορές καλύτερα νὰ εἶχα πεθάνει.

— Μὰ, γιατί ν' ἀπελπίζεσαι ἔτσι, Γιώργη μου; Ἐρῶ πῶς ἔχασες τὴ θέση σου καὶ πῶς ὁ ἀφέντης σου εἶναι σκληρὸς. Ἀλλὰ γιὰ κάμε ὑπομονὴ καὶ ποὺ ξέρεις...

— Ὑπομονή! Πόση ὑπομονὴ πιά; Μήπως ἔβγαλα μιλιὰ ὅταν ἦρθε καὶ μὲ πήρε ἀπὸ τὸ ἐργαστάσιο; Ποῖος τοῦδωσε τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἀφέντης μου; Γράφω καὶ διαβάζω καλύτερα ἀπ' αὐτόν. Στὸ ἐμπόριο τὰ καταφέρνω καλύτερα ἀπ' αὐτόν. Στὶς μηχανὲς τὰ καταφέρνω καλύτερα ἀπ' ὅλους. Κι' ὅ,τι ἔμαθα, τόμαθα μόνος μου, δὲν χρωστῶ τίποτα σ' αὐτόν. Μὲ τί δικαίωμα μὲ μεταχειρίζεται σὰν κτῆνος; Δὲν τὸ κάνει μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μὲ ταπεινώνει;

— Γιώργη, μὲ κάνεις καὶ τρομάζω. Ποτέ ἄλλοτε δὲ σάκουσα νὰ μιλάς ἔτσι. Φοβάμαι μὴν κάνεις τίποτα κακὸ. Καταλαβαίνω τὸν πόνο σου, ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ νὰ κάνεις ὑπομονὴ γιὰ τὸ χατήρι

μου καὶ γιὰ τὸ χατήρι τοῦ παιδιοῦ μας.

— Ὑπομονὴ ἔκανα ὅση μποροῦσα. Μὰ ἡ θέση μου χειροτερεύει μέρα μὲ τὴν ἡμέρα. Εἶπα νὰ δουλεύω πιδ γρήγορα, γιὰ νὰ προφταίνω νὰ διαβάζω λιγάκι. Τὸ κατάλαβε καὶ μοῦ αὐξήσε τὴ δουλειά. Ἐχω, λέει, τὸ δαίμονα μέσα μου καὶ θέλει νὰ μοῦ τὸν βγάλει. Ἀς ἔχει ὅμως τὸ νοῦ του, γιατί μπορεῖ νὰ βγεῖ καμμιὰ ὥρα ποὺ δὲ θὰ τὸ περιμένει.

— Ἀχ, Γιώργη, τί θ' ἀπογίνουμε; φώναξε ἡ Ἐλίζα.

— Χτές, ποὺ λές, φόρτωνα πέτρες στὸ κάρρο. Ὁ γιός του ὁ Τὸμ στεκόταν κοντὰ σ' ἄλλογο κι' ἔσκαζε τὸ καμτσίκι του κι' ἔκανε τὸ ἄλλογο νὰ σκιάζεται. Τὸν παρακαλῶ μὴ νὰ πάψει, ἐκεῖνος τίποτα. Τὸν παρακαλῶ δεύτερη, ἀρχίζει νὰ μὲ χτυπᾷ. Πάω νὰ τοῦ πᾶρω τὸ καμτσίκι ἀπὸ τὸ χέρι, βάζει τίς φωνὲς πῶς ἤθελα νὰ τὸν χτυπήσω. Ἐρχεται ὁ πατέρας του ξαγριεμένος «θὰ σοῦ δείξω ἐγώ, μοῦ λέει, ποῖος εἶναι ὁ ἀφέντης ἐδῶ μέσα!» Μὲ δένει στὸ δέντρο, μαζεύει βέργες καὶ τίς δίνει τοῦ γιοῦ του.

«Χτύπα, τοῦ εἶπε, ὡς ποὺ νὰ βαρεθεῖς!» Ἀ, αὐτὸ θὰ μοῦ τὸ πληρώσει μιὰ μέρα!

Καὶ τὸ μέτωπό του σκοτείνιασε καὶ τὰ μάτια του πέταξαν φλόγες. — Μὲ παιδ δικαίωμα ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀφέντης μου; Αὐτὸ ἤθελα νὰ μάθω! εἶπε πάλι.

— Ἐμένα μοῦ φαίνεται, εἶπε μὲ λύπη ἡ Ἐλίζα, ὅτι ἀφοῦ εἶμαι χριστιανή, χρωστῶ νὰ ὑπακούω στοὺς κυρίους μου.

— Γιὰ σένα, τὸ καταλαβαίνω. Σὲ ἀνάστησαν σὰν παιδί τους, σ' ἐντυσαν, σὲ μόρφωσαν, σὲ μεταχειρίστηκαν μ' ὅλη τὴν καλὸσύνη. Ἐχουν λοιπὸν δικαίωματά πάντα σου.

— Ἀλλὰ ἐγὼ τί χρωστῶ σ' αὐτόν; Ἡ δουλειὰ ποὺ τοῦχω κάνει ἀξίζει ἑκατὸ φορές τὰ λεφτὰ ποὺ ἔχει δώσει γιὰ μένα. Ἀ, δὲ μπορῶ πιά νὰ μείνω σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, δὲν μπορῶ!

Ἡ καλὴ γυνίκα ἔμεινε ἀμίλητη καὶ τρομαγμένη. Ποτέ ἄλλοτε δὲν εἶχε ἰδεῖ τὸν ἄντρα τῆς τόσο ἐρεθισμένο.

— Θυμᾶσαι τὸ μικρὸ σκυλάκι, τὸν Κάρλο, ποὺ μοῦχες χαρίσει; Ἦταν πάντα κοντὰ μου καὶ τὰ μάτια του μ' ἐνοιώθαν σὰ μάτια ἀνθρώπου... Προχτές τοῦδωσα κατὶ κόκκινα, ποὺ τὰ βρήκα πεταγμένα ἔξω ἀπ' τὴν κουζίνα. Ἐβαλε τότε τίς φωνὲς πῶς τρέφω τὸ σκύλο μου μ' ἐξοδὰ του, καὶ πῶς οἱ σκλάβοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χουν σκύλους! Μὲ πρόσταξε λοιπὸν νὰ τοῦ δέσω μιὰ πέτρα στὸ λαιμὸ καὶ νὰ τὸν ρίξω στὸ βάλτο.

— Τόκαμες αὐτό;

— Ἐγὼ ὅχι, μὰ τόκαμε αὐτός. Ἐπίασε τὸ σκύλο μου, τοῦδεσε μιὰ πέτρα καὶ τὸν πέταξε στὸ βάλτο. Ὁ γιός του τὸν πετροβολοῦσε ὡς ποὺ πνίγηκε πιά. Τὸ κακόμοιρο τὸ ζῶο μὲ κοίταζε σὰ νὰ

ζητοῦσε προστάτη καὶ σὰ ν' ἀποροῦσε ποὺ δὲν πῆγαινα νὰ τὸ βοηθήσω... Ἀς εἶναι! Θάρρει κι' ἡ δική μου σειρά καὶ τότε θὰ τοῦ δείξω ἐγώ.

— Μὰ, Γιώργη, τί σκοπεύεις νὰ κάνεις. Δὲν εἶναι καλύτερα νὰ χεις πεποίθηση στὸ Θεὸ καὶ νὰ ἐμπιστευέσαι τὴν τύχη σου σ' αὐτόν;

— Ὁραῖα εἶναι αὐτά, Ἐλίζα, ὅταν κάθεται κανεὶς στὸ σπιτάκι του. Ἐλα ὅμως στὴ θέση μου καὶ στὰ βᾶσανά μου καὶ τότε θὰ μοῦ πῆς. Δὲ μπορῶ, ἡ καρδιά μου ἐπαναστατεῖ. Ὁ ἀκούσεις καὶ θὰ κρίνεις. Γιατί τὸ χειρότερο δὲ στὸ εἶπα ἀκόμα.

— Τί ναι πάλι; ρώτησε μὲ ἀγωνία ἡ Ἐλίζα.

— Ὁ ἀφέντης μου λέει ὅτι ἔκαμε μεγάλη βλακεία ποὺ μ' ἄφισε νὰ παντρευτῶ, καὶ μάλιστα μὲ γυναῖκα ἀπὸ τὸ χτήμα τῶν Σέλμπυ, ποὺ εἶναι ἄνθρωποι περηφάνοι καὶ φαντασμένοι. Εἶπε λοιπὸν ὅτι στὸ ἐξῆς δὲ θὰ μοῦ ἐπιτρέψει νὰρχομαι νὰ σὲ βλέπω. Μὲ πρόσταξε μάλιστα νὰ πάρω γυναῖκα τὴ Μίνα καὶ νὰ μένω μαζί τῆς στὴν καλύδα τῆς, γιατί ἄλλοιως θὰ μὲ πουλοῦσε στὶς Νότιες ἐπαρχίες.

— Μὰ ἐμεῖς παντρευτήκαμε μ' ὅλους τοὺς τύπους, σὰ χριστιανοί! — Δὲν ξέρεις λοιπὸν πῶς οἱ σκλάβοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ παντρεύονται; Μιὰ καὶ μοῦ τὸ ἀπαγορεύει ὁ ἀφέντης, πῶς μπορῶ πιά νὰρχομαι νὰ σὲ βλέπω; Γι' αὐτὸ καταριέμαι τὴν τύχη μου καὶ λυπάμαι κι' αὐτὸ τὸ παιδί. Ἡ ἴδια τύχη τὸ περιμένει κι' αὐτό!

— Μὰ γιατί; Ὁ ἀφέντης μας εἶναι πολὺ καλός.

— Ναί, μὰ αὐριο πεθαίνει, καὶ τότε τὸ παιδί θὰ πουληθεῖ. Μὴν τὸ χαίρεσαι ποὺ εἶναι ὠραῖο καὶ χαριτωμένο. Αὐτὸ θὰ τοῦ χειροτερέψει τὴν τύχη του.

Τὰ λόγια αὐτὰ μπήκαν σὰ μαχαίρια στὴν καρδιά τῆς μάννας. Θυμήθηκε τὰ μισόλογα τοῦ ἐμπόρου καὶ χλώμιασε.

Ἐρριξε μιὰ ματιά στὴ βεράντα, ὅπου τὸ παιδάκι ἔτρεχε καθάλλα πάνω στὸ μπαστούνι τοῦ κ. Σέλμπυ. Θέλησε νὰ πεῖ τοὺς φόβους τῆς στὸν ἄντρα τῆς, ἀλλὰ συλλογίστηκε ὅτι ἀρκετὰ εἶχε νὰ υποφέρει ὁ δύστυχος. Ἀλλωστε, μήπως ἡ κυρία Σέλμπυ δὲν τὴν εἶχε βεβαιώσει, ὅτι οἱ φόβοι τῆς ἦταν μάταιοι;

— Ἐλίζα, εἶπε μὲ λύπη ὁ σκλάβος, κάμε ὑπομονή. Φεύγω!

— Φεύγεις, Γιώργη; Καὶ ποῦ πᾶς; — Ὁ θὰ πάω στὸν Καναδά. Ὅταν βρεθῶ κεῖ κάτω, ἐλεύθερος, θὰ δουλέψω καὶ θὰ σ' ἀγοράσω. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα ποὺ μοῦ μένει. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ τὸ καταρθώσω.

— Κι' ἂν σὲ πιάσουν;

— Δὲ θὰ μὲ πιάσουν. Θὰ πεθάνω, ἀλλὰ δὲ θὰ πέσω πάλι στὰ χέρια τους.

— Ἀχ, Γιώργη, συλλογίσου καὶ μένα καὶ μὴν κάνεις καμμιὰ ἀπερίσκεψία. Μὴν παρασυρθεῖς ἀπὸ τὴν ἀπελπισία σου. Ἐχει ὁ Θεὸς γιὰ ὅλους.

— Ἀκουσέ με, Ἐλίζα, νὰ σοῦ πῶ τὸ σχέδιό μου. Ὁ ἀφέντης μ' ἔστειλε νὰ πάω ἓνα γράμμα στὸν κύριο Σύμμελ. Τόκανε ξεπίτῃδες γιὰ νὰ περάσω νὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα, νὰ φουρκιστοῦν τὰ φεντικά σου. Ἐγὼ ὅμως θὰ γυρίσω πίσω τάχα ἡμερωμένος κι' ἦσυχος, γιὰ νὰ τὸν ἀποκοιμίσω. Κάτι φίλοι θὰ μὲ βοηθήσουν καὶ σὲ μιὰ ἐβδομάδα θὰ φύγω κρυφά. Κι' ὁ Θεὸς βοηθός! Ἀντίο, Ἐλίζα!

Ἐμειναν ἀμίλητοι κάμποσες στιγμές. Ὑστερα εἶπαν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια χωρίστηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Μιὰ βραδιὰ στὴν καλύδα τοῦ μπάρμπα-Τὸμ

Ἡ καλύδα τοῦ μπάρμπα-Τὸμ ἦταν μιὰ μικρὴ κατοικία καμωμένη μὲ κορμούς δέντρων, κι' εἶχε ἓνα λαχανόκηπο τριγύρω, ποὺ τὰ λαχανικά του ἦταν ἡ χαρὰ τῆς θεῖας-Χλόης.

Ἀς μποῦμε μέσα. Τὸ φαγητὸ τῶν κυρίων ἔχει τελειώσει κι' ἡ θεῖα-Χλόη μόλις τώρα εὐκαιρήσε νὰ ἐτοιμάσει τὸ φαγητὸ τοῦ «γέρου τῆς». Τὸ μαῦρο καὶ κάπως στρογγυλὸ πρόσωπό τῆς λάμπει ἀπὸ εὐχαρίστηση κι' ἀπὸ ἐγωισμό ποὺ εἶναι πολὺ φυσικός, ἀφοῦ ἡ θεῖα-Χλόη φημίζεται ὡς ἡ καλύτερη μαγείρισσα σ' ὅλη τὴ χώρα. Εἶναι μαγείρισσα ὡς τὸ κόκκαλο!

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΑ ΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

[Παράδοση]

Ἄν θέλετε, παιδιά μου, θὰ σᾶς πῶ γιατί τὰ φύλλα, ὅταν ἔρχεται τὸ φθινόπωρο, ἀλλάζουν χρῶμα καὶ τελευταῖα πέφτουν καὶ στρώνουν τὴ γῆ. Τὸν παλιὸ καιρὸ, ἡ βασιλοπούλα Τριανταφυλένια, — ἐν' ἀπὸ τὰ πνεύματα τοῦ δάσους, — ἐτοιμαζόταν νὰ παντρευτεῖ. Ὅλα τὰ ἄλλα πνεύματα, νεράιδες καὶ στοιχιά, μαζεύτηκαν γιὰ νὰ σκεφθοῦν τί δῶρο θάκαναν στὴν ὁμορφὴ τους κυρά. Εἶπαν διάφορες σκέψεις μὰ καμμιὰ δὲν τοὺς φάνηκε πρωτότυπη.

— Σταθῆτε! κάτι βρήκα, εἶπε ἡ Χιονονιφάδα. Νὰ ζωγραφίσουμε ὅλα τὰ φύλλα κίτρινα, κόκκινα, χρυσά. Καὶ νὰ παρακαλέσουμε τὸν Ἄνεμο νὰ φυσήγῃ ἀπαλὰ ὅταν θὰ περνᾷ τὸ βασιλικὸ ζευγάρι καὶ νὰ τοὺς ράνη.

— Νὰ μιὰ θαυμάσια ἰδέα, ἀπάντησαν ὁμόφωνα ὅλα τὰ στοιχιά. Ἀς ἀρχίσουμε ἀπὸψε κιόλα τὴ δουλειά.

Σὲ λίγο ὅλα τὰ πνεύματα, φορτωμένα τὸ καθένα μ' ἓνα δοχεῖο γεμάτο μπογιά

κι' ἓνα πινέλο, ἄρχισαν μὲ ζῆλο τὴν ἐργασία. Ὡς τὰ μεσάνυχτα, εἶχαν τελειώσει καὶ πῆγαν νὰ κοιμηθοῦν, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα, ποὺ ἔτρεξε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἄνεμο νὰναι ἑτοιμος τὴν ὀρισμένη ὥρα.

Κι' ἐφθασε ἡ μεγάλη αὐτὴ ὥρα ὅταν ἡ ἀσημένια γλυκεῖα καμπάνα χτύπησε τέσσερις φορές, ὁ βασιλιάς Χρυσάχτινος μὲ τὴν Τριανταφυλένια ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν τὴ μαρμαρένια σκάλα τοῦ ὀπεροχου παλατιοῦ.

Καθὼς ἐμπαιναν μέσα στὸ δάσος, ἄρχισε νὰ φυσᾷ ἀπαλότατος ἄνεμος καὶ μιὰ χρυσὴ βροχὴ ἀπὸ φύλλα ἔπεφτε πάνω τους. Στάθηναν ξαφνιασμένοι. Μπροστά τους τὰ πνεύματα χαμογελοῦσαν χαρούμενα γιὰ τὴν ἐπιτυχία τους.

— Τί ὁμορφὴ ἐκπληξή, εἶπαν κι' οἱ δύο μαζί. Σὰς εὐχαριστοῦμε θερμὰ, καλοὶ μας φίλοι. Καὶ γιὰ νὰ μὲν ἄλησμονητῇ αὐτὴ ἡ καλοσύνη σας, ἀποφασίσαμε νὰ προσθέσουμε καὶ τέταρτη ἐποχὴ στὸ χρόνο, ἀντὶ τῶν τριῶν ποὺ ἦταν ὡς τώρα. Καὶ θὰ τὴν ὀνομάσουμε Φθινόπωρο.

Καὶ χάθηκαν στὸ λαμπρὸ τοὺς πύργο. Ἔτσι, παιδιά μου, ὅταν βλέπετε τὰ πράσινα φύλλα νὰ γίνονται κόκκινα, κίτρινα, χρυσά, νὰ θυμᾶστε πῶς τὰ πνεύματα τοῦ δάσους γιορτάζουν τὴν ἐπέτειο τῶν γάμων τῆς βασιλοπούλας Τριανταφυλένιας μὲ τὸ βασιλιά Χρυσάχτινο.

(Ἀπὸ τὸ Ἀγγλικόν)

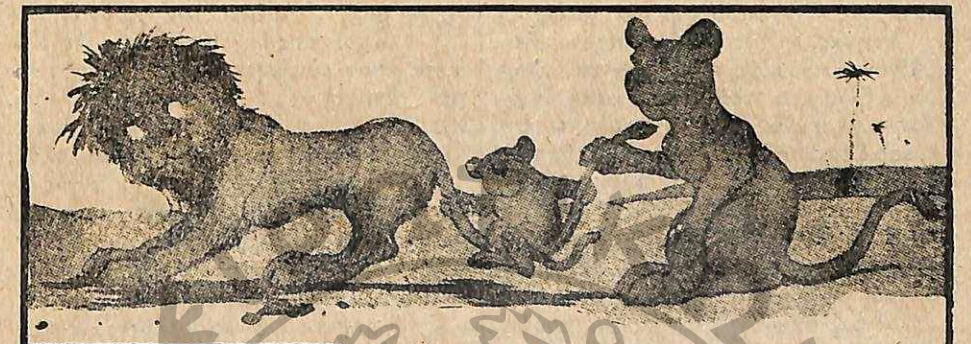
ΕΛΕΝΗ ΡΕΣ - ΣΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Β'.

Μὲ πολλή του εὐχαρίστηση ὁ λέοντας Ὁσκάρο, ὅταν εἶν' εὐκαιρὸς, κάθετα στὸ σπίτι του. Ἐκεῖ μπορεῖ νὰ βγάξῃ τὸ στέμμα του, νὰ ξελαφρώσῃ τὸ κεφάλι του, νὰ ξεκουράζεται ἀπὸ τίς τόσες βασιλικὲς του φροντίδες, καὶ νὰ παίξῃ μὲ τοὺς δικούς του, ὅχι πιά σὰ βασιλιάς, ἀλλὰ σὰν κοινὸς θνητός.

Ἀ, τί ὠραία παιχνίδια ποὺ κάνει τοῦ μικροῦ Ἀλφόνσου! Ἀνάμεσα στ' ἄλλα εἶναι κι' αὐτὸ ποὺ βλέπετε στὴ ζωγραφιά: Ἀφίνει τὸ διάδοχό του νὰ κάθεται στὴν οὐρά του, ποὺ ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος τὴν κρατεῖ ἡ βασίλισσα Γερτούδη, καὶ νὰ κουνιέται ὅπως σὲ μιὰ κούνια ἀπὸ σχοινί. Πῶς γελοῦν κι' οἱ τρεῖς μ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι, καὶ πόσο τοῦ ἀρέσει τοῦ μικροῦ Ἀλφόνσου, ποὺ κάθε λίγο τὸ γυρεύει:

— Μπαμπά!... μαμμά! ἔλατε!... κούνια!

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο τὰ παιχνίδια εἶναι καὶ τὰ μαθήματα. Ὁ βασιλιάς κι' ἡ βασίλισσα ἐννοοῦν νὰ κάμουν τὸ γιό τους σοφὸ ὅπως εἶναι καὶ κείνοι καὶ τοῦ μαθαίνουν σιγά-σιγά ὅλα ὅσα ξέρουν. Βλέπετε τὴν ἄλλη ζωγραφιά; Εἶν' ἓνα μάθημα βοτανικῆς. Ἡ βασίλισσα ἐξηγεῖ στὸ διάδοχό τί λογὴς δέντρο εἶναι ὁ φοῖβος, ἡ χουρομαδιά, καὶ τοῦ δείχνει μιὰ μικρὴ ποὺ ἔχει φυτέψει ἐξπίτῃδες σὲ μιὰ γάστρα. Ὁ βασιλιάς, ἐκεῖ κοντὰ τους, ἂν καὶ γυρισμένος ἀπὸ κεῖθε, προσέχει, ἀκούει τὸ μάθημα, καὶ πότε πότε προσθέτει κι' αὐτὸς κάτι, εἴτε γελᾷ μὲ καμμιὰ παιδιὰτικὴ παρατήρηση τοῦ διαδόχου, ποὺ τὴ λέει «παιδικὸν πνεῦμα».

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ο ΑΗ-ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ο ΛΟΥΜΠΑΡΔΙΑΡΗΣ

«Ο ήλιος τώρα γέρνει κι' ο Γιουσούφ-αγάς πίνει το σερμπέτι του, ξαπλωμένος πάνω σε μαλακό και παχύ σιτζαδέ, σ' ένα προσηλιακό μέρος, κάτω απ' τὰ Προπύλαια τῆς Ἀκρόπολης, πού αὐτὸς εἶναι ὁ κυρίαρχός της.—τοῦ Κάστρου, σοῦ λέει ὁ ἄλλος...

Δίπλα του εἶναι ἕνα κομμάτι σπασμένης κολώνας. Κάποτε ἀνασηκώνεται ὁ Ἀγάς κι' ἀκουμπάει πάνω σ' αὐτὸ τῆ μέση του γιὰ νὰ ξεμουδιάσῃ. Φορεῖ κατὰ κόκκινα, πυκνὸς καπνὸς βγαίνει ἀπ' τὸ στόμα του—σωστὴ καμινάδα.

«Ο Ἀράρης του εἶναι ξαπλωμένος λίγο παρακάτω, στὸ χορταριασμένο χώμα, προύμντα ἔχει τοὺς ἀγκώνους του στηριγμένους στὴ γῆ καὶ τὰ δύο του μάγουλα ἀκουμπισμένα στὶς δύο του τίς παλάμες. Ἡ δουλειά του εἶναι νὰ πετιέται κάθε τόσο καὶ νὰ τινάζῃ τὸ λουλά τοῦ τσιμπουκιῦ τοῦ ἀφέντη του, νὰ τὸν γεμίξῃ πάλι καὶ νὰ νάνη τὴν ἴσκα.

Τὰ περασμένα χρόνια — πᾶνε, αὐτὰ πιά λησμονήθηκαν—ὁ Γιουσούφ-αγάς ἦταν σείζης, ἕνας ἀπ' τοὺς πολλοὺς τοῦ Κισλάραγα τοῦ Σουλτάνου. Πῶς, τώρα, ἀπὸ σείζης ἔγινε Δισδάρης (φρούραρχος) τῆς Ἀθήνας, ἡ ἱστορία δὲν τὸ γνωρίζει.

Λίγον καιρὸ εἶχε πὺλᾶβε τὸ δ ψηλὸν ἀξίωμα. Τόση ὅμως κακὴ ἐντύπωση εἶχε κάνει ἡ φυσιογνωμία του, σιχαμερὸ ἔκφρισμα τῆς μαύρης ψυχῆς του, ὥστε κανένας ἀπ' τοὺς ἐπίσημους Τούρκους δὲν εἶχε τὴ σχέση του. Γιὰ τοῦτο κι' αὐτὸς, ὅταν κατέβαινε ἀργὰ καὶ ποῦ στὴν πόλη, γύριζε γρήγορα πάλι στὸ Κάστρο, μὲ τρεῖς πῆχες μούτρα, ἀμίλητος καὶ βαρίσκωτος. Τὸν πρῶτο πού θὰ συναντοῦσε στὴν ἀνέφορο τοῦ Κάστρου, τὸν ἀγριοκοίταζε τὸν δεύτερο τὸν ἔδριζε καὶ τὸν τρίτο τὸν ἔδερνε.

Τὰ παιδιὰ του, ὅταν τὸν ἔβλεπαν, τρύπωναν σὺν τὰ κουνέλια, οἱ γυναικες του τὸν ἔτρεμαν, καὶ μόνο μιὰ κόρη του, ἡ μικρότερη ἀπ' ὅλες, ἡ Φατμέ, κατὰφερε μιὰ χαρραγὴ καὶ τὸν ἔκαμε νὰ χαμογελάσῃ. Τὸ πρῶτ' ἔμαθαν ὅλοι οἱ Καστριῶτες (*) πὺς γελά κι' ὁ Ἀγάς τους.

Στοὺς ἀνώτεροὺς του ὅμως, σ' ἐκείνους πού εἶχε τὴν ἀνάγκη τους, γινόταν ἄλλος ἄνθρωπος. Γελούσαν καὶ τὰ παπούτσια του ἀκόμα ἔκανε ἀδιάκοπους τεμενάδες, λύγιζε τὴ μέση του σὺν τὸ ζαγάρι, καὶ μόνο πού δὲν εἶχε οὐρὰ νὰ κουνήσῃ. Ἡ Ἀθὴνα ὥστόσο δὲν εἶδε ποτέ αὐτὸ τὸ θαῦμα. Ὁ ἀνώτερός του — ὁ πασάς τοῦ Εὐρίπου — ἐξαιτίας πού ὁ τόπος εἶχε προνόμια, δὲν πατοῦσ' ἐδῶ τὸ ποδάρι του.

Εἶναι ἡ 25 τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1656.

Καμμιά μέρα δὲν ἦταν ὁ Ἀγάς τόσο

(*) Τούρκοι στρατιῶτες πού φύλαγαν τὸ Κάστρο.

στὶς κακὲς του ὅσο σήμερα. Ἀπ' τὸ πρῶτ' βρίζει καὶ βλαστημάει. Μὲ δεύτερο λόγο βγάζει τὸ λουλά καὶ τὸν ἱμαμὲ καὶ δέρνει μὲ τὸ τσιμπούκι του. Ἀμα δὲν ἔχει τί νὰ χτυπήσῃ, χτυπάει τὰ χέρια του, τὰ πόδια του... «Ὅλα τοῦ φαίνε, καὶ τὸ χώμ' ἀκόμη πού πατεῖ, καὶ τὸ χώμα! Γυρεύει κάποιον νὰ ξεσπάσῃ πάνω του, καὶ ὁ κάποιος αὐτὸς βρέθηκε ἦταν ἕνας φτωχὸς ξωτάρης, πού ἡ κακὴ του ἡ μοῖρα τὸν ἔσπρωξε καὶ πέρασε κάτω ἀπ' τὸ Κάστρο καθάλα στὸ μουλάρι του.

Χτύπησε τρεῖς φορές παλαμάκια ὁ Δισδάρης, καὶ καμμιά δεκαριά Καστριῶτες πετάχτηκαν πίσω ἀπ' τὰ χαλάσματα, σὰ νὰ ξεφύτρωναν ἀπ' τὴ γῆ.

— Πιάστ' αὐτὸν πού περνάει μπρὸς ἀπ' τὴ μύτη μας καθάλα! δέστε τον χειροπόδαρα, φέρτε τον ὁπάνω καὶ ρίχτε τον στὸ Γουλὰ Ὑστερα βλέπομε...

«Ὁ Ἀγάς τώρα περπατεῖ ἀπάνω κάτω συλλογίζεται, φαίνεται, ποιά τιμωρία τοῦ χρειάζεται. Ἐξάφνα στέκεται σὺν καρφωμένους, σηκώνει τὸ κεφάλι του, τεντώνει τὸ χέρι του... οἱ πυκνὲς τρίχες τοῦ προσώπου του, πού τὸ σκεπάζουν ἐλκλῆρο, ἀνασηκώνονται σὺν τόσες καρφοβελόνες... φταρνίζεται καὶ βήχει μαζὶ!... τρέμει ἀπ' τὸ θυμὸ του:

— Μπρὲ σεις!... Κομᾶστε; Δὲ βλέπετε μπουλούκια-μπουλούκια πού πᾶνε τὸν ἀνέφορο;... Γέροι, γριές, νέοι, νέες... ὡς καὶ βυζαστροῦδια ἀκόμα!.. Ποῦ πάει, μπρὲ σεις, αὐτὸ τὸ σκυλοδόι; Κανείς δὲν ἀποκρίνεται. Ὁ Ἀγάς δίνει στὸν πιδ κοντινὸ τὴν πρώτη ἀνάποδη.

— Μίλα καὶ σ' ἐσκία!...

— Εἰμαστε νιαφερμένοι, Ἀγά μου!... Πάω νὰ ρωτήσω κανέναν παλιό...

— Γκρεμίσω, ρώτα καλύτερα τὸ φυλακωμένο. Στὴ στιγμὴ νὰ γυρίσῃ.

— Σὺν ἀστραπὴ πῆγε καὶ γύρισ'.

— Αὐριο, Ἀγά μου, ἔχει πανηγύρι ὁ Ἀη-Δημήτρης. αὐτὴ ἡ ἐκκλησίτσα πού φαίνεται κεῖ κάτω, καὶ οἱ ἄπιστοι πᾶνε στὸν ἔσπερινό.

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Αὐριο, Ἀγά μου, ἔχει πανηγύρι ὁ Ἀη-Δημήτρης. αὐτὴ ἡ ἐκκλησίτσα πού φαίνεται κεῖ κάτω, καὶ οἱ ἄπιστοι πᾶνε στὸν ἔσπερινό.

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

— Πανηγύρι ρωμαῖκο! μπρὸς στὰ μάτια μας!... Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ;... Ἐέρω τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λείψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!...

ράξη κανέναν, μαῦρο φίδι πού τὸν ἔφαγε! Φέρνουν τὸν ξωτάρη μισοπεθαμένο ἀπ' τὸ φόβο του. Πέφτει στὰ πόδια τοῦ Ἀγά καὶ ζητεῖ ἔλεος.

— Σήκω ἀπάνω! μὴ φοβάσαι! Εἶχα σκοπὸ νὰ σὲ κρεμάσω, μὰ τώρα μετανοώσα. Τυχερὸς ἄνθρωπος εἶσαι. Πρόσεξε νὰ κάνῃς ὅ,τι θὰ σὲ προστάξω, ἀλλοῶς χάθηκες!...

— Ὅ,τι μὲ προστάξῃς, Ἀγά μου, ὅ,τι μὲ προστάξῃς... ὅ,τι... ὅ,τι...

— Σούτ! πολλὰ λές. Μόνο αὐτιά νάχῃς, στόμα νὰ μὴν ἔχῃς. Καλὸ ἦταν νὰ μὴ βρίσκεται ἐστὶ κοντὰ στὸ Κάστρο μας ἐκκλησιὰ, μὰ ἀφοῦ μιὰ φορὰ βρέθηκε πού βρέθηκε, πρέπει νὰ μένη καὶ νὰ λειτουργιέται. Θὰ τὴν ἔκαμαν οἱ παπούδες μας στοὺς δικούς σας χαλάλι...

Ἐγώ, ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὺς ὀρίζω μόνο τὸ Κάστρο μου — λύκος πού τὸν ἔφαγε κεῖνον πού θὰ τὸ στραβοκοιτάξῃ! — μὰ κι' αὐτὴ ἡ ἐκκλησιὰ λογαριάζω πὺς βρίσκεται στὴν ἐξουσία μου μέσα, ἀφοῦ εἶναι κάτω ἀπ' τὸ στόμα τῶν κανονιῶν μου.

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιῶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τοὺς ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πὺς καὶ στοὺς Ἀρχόντους καὶ στοὺς Προεστοὺς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύρη πού θάπαντήσῃς, πὺς ἀπὸ μέρους μου, πὺς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁποῖος δὲ θάρθῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ. Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μάτια μου... Στάσου! Ἀκουσε. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἡμέρην, τὴν ὥρα πού θὰ φέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἁγίου, νάνέδης σ' ἕνα ψήλωμα, κοντὰ στὴν ἐκκλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕνα κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἅγιό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!... Γκρεμί-

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιῶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τοὺς ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πὺς καὶ στοὺς Ἀρχόντους καὶ στοὺς Προεστοὺς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύρη πού θάπαντήσῃς, πὺς ἀπὸ μέρους μου, πὺς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁποῖος δὲ θάρθῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ. Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μάτια μου... Στάσου! Ἀκουσε. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἡμέρην, τὴν ὥρα πού θὰ φέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἁγίου, νάνέδης σ' ἕνα ψήλωμα, κοντὰ στὴν ἐκκλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕνα κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἅγιό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!... Γκρεμί-

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιῶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τοὺς ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πὺς καὶ στοὺς Ἀρχόντους καὶ στοὺς Προεστοὺς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύρη πού θάπαντήσῃς, πὺς ἀπὸ μέρους μου, πὺς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁποῖος δὲ θάρθῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ. Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μάτια μου... Στάσου! Ἀκουσε. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἡμέρην, τὴν ὥρα πού θὰ φέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἁγίου, νάνέδης σ' ἕνα ψήλωμα, κοντὰ στὴν ἐκκλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕνα κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἅγιό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!... Γκρεμί-

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιῶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τοὺς ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πὺς καὶ στοὺς Ἀρχόντους καὶ στοὺς Προεστοὺς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύρη πού θάπαντήσῃς, πὺς ἀπὸ μέρους μου, πὺς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁποῖος δὲ θάρθῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ. Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μάτια μου... Στάσου! Ἀκουσε. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἡμέρην, τὴν ὥρα πού θὰ φέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἁγίου, νάνέδης σ' ἕνα ψήλωμα, κοντὰ στὴν ἐκκλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕνα κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἅγιό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!... Γκρεμί-

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιῶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τοὺς ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πὺς καὶ στοὺς Ἀρχόντους καὶ στοὺς Προεστοὺς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύρη πού θάπαντήσῃς, πὺς ἀπὸ μέρους μου, πὺς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁποῖος δὲ θάρθῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ. Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μάτια μου... Στάσου! Ἀκουσε. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἡμέρην, τὴν ὥρα πού θὰ φέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἁγίου, νάνέδης σ' ἕνα ψήλωμα, κοντὰ στὴν ἐκκλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕνα κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἅγιό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!... Γκρεμί-

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιῶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τοὺς ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πὺς καὶ στοὺς Ἀρχόντους καὶ στοὺς Προεστοὺς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύρη πού θάπαντήσῃς, πὺς ἀπὸ μέρους μου, πὺς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁποῖος δὲ θάρθῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ. Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μάτια μου... Στάσου! Ἀκουσε. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἡμέρην, τὴν ὥρα πού θὰ φέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἁγίου, νάνέδης σ' ἕνα ψήλωμα, κοντὰ στὴν ἐκκλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕνα κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἅγιό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!... Γκρεμί-

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαίνεται κι' αὐτὸς πὺς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο—ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσῃ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πὺς του, πὺς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν πετρότοπό του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκο πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὐριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐτὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἄς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἅγιος καὶ τι θάξῃς γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμήσω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκκλησιὰ. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησι

Ο ΑΗ - ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ο ΛΟΥΜΠΑΡΑΙΡΗΣ

«Ο ήλιος τώρα γέρνει κι' ο Γιουσούφ-άγας πίνει το σεριπέτι του, ξαπλωμένος πάνω σ' ένα μαλακό και παχύ σιτζαδέ, σ' ένα προσηλιακό μέρος, κάτω απ' τὰ Προπύλαια τῆς Ἀκρόπολης, πού αὐτὸς εἶναι ὁ κυρίαρχός της, — τοῦ Κάστρου, σοῦ λέει ὁ ἄλλος...»

Δίπλα του εἶναι ἕνα κομμάτι σπασμένης κολώνας. Κάποτε ἀνσχηκόνεται ὁ Ἀγὰς κι' ἀκουμπάει πάνω σ' αὐτὸ τὴ μέση του γιὰ νὰ ξεμουδιάσῃ. Φορεῖ κα-τακόκκινα, πυκνὸς καπνὸς βγαίνει ἀπ' τὸ στόμα του — σωστὴ καμινάδα.

Ὁ Ἀράπης του εἶναι ξαπλωμένος λί-γο παρακάτω, στὸ χορταριασμένο χῶμα, προύμυτα ἔχει τοὺς ἀγκώνους του στη-ριγμένους στὴ γῆ καὶ τὰ δύο του μά-γουλα ἀκουμπισμένα στὶς δύο του τίς παλάμες. Ἡ δουλειά του εἶναι νὰ πε-τιέται κάθε τόσο καὶ νὰ τινάζῃ τὸ λου-λά τοῦ τσιμπουκιῦ τοῦ ἀφέντη του, νὰ τὸν γεμίξῃ πάλι καὶ νὰνάδῃ τὴν ἴσκα.

Τὰ περασμένα χρόνια — πᾶνε, αὐτὰ πιά λησμονήθηκαν — ὁ Γιουσούφ-άγας ἤ-ταν σείζης, ἕνας ἀπ' τοὺς πολλοὺς τοῦ Κισλάραχα τοῦ Σουλτάνου. Πῶς, τώρα, ἀπὸ σείζης ἔγινε Διοδάρης (φρούραρχος) τῆς Ἀθήνας, ἡ ἱστορία δὲν τὸ γνωρίζει.

Λίγον κειρὸ εἶχε πού ἔλαβε τὸ ὅψη-λόν ἀξίωμα. Τόση ὅμως κακὴ ἐντύ-πωση εἶχε κάνει ἡ φυσιογνωμία του, σι-χαμερὸ ἐξφρισμα τῆς μαύρης ψυχῆς του, ὥστε κανένας ἀπ' τοὺς ἐπίσημους Τούρ-κους δὲν εἶχε τὴ σχέση του. Γιὰ τοῦτο κι' αὐτὸς, ὅταν κατέβαινε ἀργὰ καὶ ποῦ στὴν πόλη, γύριζε γρήγορα πάλι στὸ Κάστρο, μὲ τρεῖς πῆγες μούτρα, ἀμίλη-τος καὶ βαρυσκώτος. Τὸν πρῶτο πού θὰ συναντοῦσε στὸν ἀνέφορο τοῦ Κάστρου, τὸν ἀγριοκοίταζε· τὸν δεύτερο τὸν ἔδριζε καὶ τὸν τρίτο τὸν ἔδερνε.

Τὰ παιδιὰ του, ὅταν τὸν ἔβλεπαν, τρύ-πωναν σὰν τὰ κουνέλια, οἱ γυναῖκες του τὸν ἔτρεμαν, καὶ μόνο μιά κόρη του, ἡ μικρότερη ἀπ' ὅλες, ἡ Φατμέ, κατάφερε μιά χαρταγὴ καὶ τὸν ἔκαμε νὰ χαμογε-λάσῃ. Τὸ πρῶτ' ἔμαθαν ὅλοι οἱ Καστριώ-τες (*) πῶς γελᾷ κι' ὁ Ἀγὰς τους.

Στοὺς ἀνώτερους του ὅμως, σ' ἐκεί-νους πού εἶχε τὴν ἀνάγκη τους, γινόταν ἄλλος ἄνθρωπος. Ἐλυσάν καὶ τὰ παπού-σα του ἀκόμα ἔκανε ἀδιάκοπους τεμε-νάδες, λύγιζε τὴ μέση του σὰν τὸ ζαγά-ρι, καὶ μόνο πού δὲν εἶχε οὐρὰ νὰ κου-νήσῃ. Ἡ Ἀθήνα ὥστόσο δὲν εἶδε ποτὲ αὐ-τὸ τὸ θαῦμα: Ὁ ἀνώτερός του — ὁ πασάς τοῦ Εὐδρίπου — ἐξαιτίας πού ὁ τόπος εἶχε προνόμια, δὲν πατοῦσ' ἐδῶ τὸ ποδάρι του.

Εἶναι ἡ 25 τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1656. Καμμιὰ μέρα δὲν ἦταν ὁ Ἀγὰς τόσο

(*) Τοῦρκοι στρατιῶτες πού φύλαγαν τὸ Κάστρο.

στὶς κακὲς του ὥσο σήμερα. Ἀπ' τὸ πρῶτ' βρίζει καὶ βλαστημάει. Μὲ δεύτερο λόγο βγάζει τὸ λουλά καὶ τὸν ἱμαμέ καὶ ἔδερνει μὲ τὸ τσιμπούκι του. Ἀμα δὲν ἔχει τί νὰ χτυπήσῃ, χτυπάει τὰ χέρια του, τὰ πόδια του... «Ὅλα τοῦ φταίνε, καὶ τὸ χῶμ' ἀκόμη πού πατεῖ, καὶ τὸ χῶμα! Γυρεύει κάποιον νὰ ξεσπάσῃ πά-νου του, καὶ ὁ κάποιος αὐτὸς βρέθηκε· ἦταν ἕνας φτωχὸς ζωτάρης, πού ἡ κα-κὴ του ἡ μοῖρα τὸν ἐσπρωξε καὶ πέρα-σε κάτω ἀπ' τὸ Κάστρο καθάλα στὸ μουλάρι του.

Χτύπησε τρεῖς φορές παλαμάκια ὁ Διοδάρης, καὶ καμμιὰ δεκαριά Καστριώ-τες πετάχτηκαν πίσω ἀπ' τὰ χαλάσμα-τα, σὰ νὰ ξεφύτρωσαν ἀπ' τὴ γῆ.

— Πιάστ' αὐτὸν πού περνάει μπρὸς ἀπ' τὴ μύτη μας καθάλα! δέστε τον χειροπόδαρο, φέρτε τον ὅπάνω καὶ ρί-χτε τον στὸ Γουλά Ὑστερα βλέπομε...

Ὁ Ἀγὰς τώρα περπατεῖ ἀπάνω κά-τω συλλογίζεται, φαίνεται, ποιά τιμω-ρία τοῦ χρειάζεται. Ἐξαφνα στέκεται σὰν καρφωμένος, σηκώνει τὸ κεφάλι του, τεντώνει τὸ χέρι του... οἱ πυκνὲς τρίχες τοῦ προσώπου του, πού τὸ σκε-πάζουν ὀλόκληρο, ἀνσχηκόνονται σὰν τόσες καρφοβελόνες... φταρνίζεται καὶ βήχει μαζί... τρέμει ἀπ' τὸ θυμὸ του: — Μπρὲ σεῖς!... Κοιμάστε; Δὲ βλέ-πετε μπουλούκια-μπουλούκια πού πᾶν-τὸν ἀνέφορο;... Γέροι, γριές, νέοι, νέες... ὡς καὶ βυζαστραούδια ἀκόμα!.. Πού πάει, μπρὲ σεῖς, αὐτὸ τὸ σκυλολόι;

Κανείς δὲν ἀποκρίνεται. Ὁ Ἀγὰς δι-νει στὸν πιδ κοντινὸ τὴν πρώτη ἀνάποδη. — Μίλα καὶ σ' ἐσκίσα!.. — Εἴμαστε νιοφερμένοι, Ἀγὰ μου!.. Πάω νὰ ρωτήσω κανέναν παλιό...

— Γκρεμίσου, ρώτα καλύτερα τὸ φυ-λακωμένο. Στὴ στιγμὴ νὰ γυρίσῃς. Σὰν ἀστραπὴ πῆγε καὶ γύρισ'.

— Αὔριο, Ἀγὰ μου, ἔχει πανηγύρι ὁ Ἀη-Δημήτρης, αὐτὴ ἡ ἐκκλησιά σου φαίνεται κεῖ κάτω, καὶ οἱ ἄπιστοι πᾶνε στὸν ἐσπερινό.

— Πανηγύρι ρωμαῖκό! μπρὸς στὰ μάτια μας!.. Στὸ τιμημένο Κάστρο μας ἀπὸ κάτω! Καὶ γιατί εἶμαι ἐδῶ ἐγώ!.. Ἐρῶ τί τοὺς χρειάζεται. Πρέπει νὰ λεί-ψει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ πάντα!..

Τὰ μάτια του τώρα πετοῦν φλόγες καὶ τὰ δόντια του τρίζουν. Σωστὴ πυρ-καῖα στὴν ψυχὴ του:

— Φέρτε μου ἐδῶ σούρνοντας τὸ φυ-λακωμένο!.. Ὁχι, σταθῆτε!..

Ἀνσχηκόνει τὸ σαρίκι του, ξύνει τὸ ἄτριχο κεφάλι του καὶ χτυπάει μὲ τὴ δεξιὰ του παλάμη τσάκ! τὸ κούτελό του σὰ νὰ σκότωσε κανένα κουνούπι. Κάποια μεγάλη ἰδέα κατέβασε ὁ Ἀγὰς. Τὸ πρόσωπό του τὸ γλυκαίνει τώρα ὥσο μπορεί:

— Χάι!... χάι!... φέρτε τον ἐδῶ τὸ ραγιά, μὰ μὲ καλὸ τρόπο. Ἄν τὸν πει-

ράξῃ κανένας, μαῦρο φίδι πού τὸν ἔφαγε! Φέρνουν τὸν ζωτάρη μισοπεθαμένο ἀπ' τὸ φόβο του. Πέφτει στὰ πόδια τοῦ Ἀγὰ καὶ ζητεῖ ἔλεος.

— Σήκω ἀπάνω! μὴ φοβάσαι! Εἶχα σκοπὸ νὰ σὲ κρεμάσω, μὰ τώρα μετά-νοιωσα. Τυχερὸς ἄνθρωπος εἶσαι. Πρό-σεξε νὰ κάνῃς ὅ,τι θὰ σὲ προστάξω, ἁλ-λοιῶς χάθηκες!..

— Ὅ,τι μὲ προστάξῃς, Ἀγὰ μου, ὅ,τι μὲ προστάξῃς... ὅ,τι... ὅ,τι...

— Σούτ! πολλὰ λές. Μόνο αὐτὰ νὰ-χῃς, στόμα νὰ μὴν ἔχῃς. Καλὸ ἦτανε νὰ μὴ βρίσκεται ἐστὶ κοντὰ στὸ Κάστρο μας ἐκκλησιά, μὰ ἀφοῦ μιά φορὰ βρέ-θηκε πού βρέθηκε, πρέπει νὰ μένῃ καὶ νὰ λειτουργεῖται. Θὰ τὴν ἔκαμαν οἱ πα-πούδες μας στοὺς δικούς σας χαλάλι...

Ἐγώ, ἡ ἀλήθεια εἶναι, πῶς ὀρίζω μόνο τὸ Κάστρο μου — λύκος πού τὸν ἔφαγε κείνον πού θὰ τὸ στραβοκοιτάξῃ! — μὰ κι' αὐτὴ ἡ ἐκκλησιόουλα λογαριάζω πῶς βρίσκεται στὴν ἐξουσία μου μέσα, ἀφοῦ εἶναι κάτω ἀπ' τὸ στόμα τῶν κανονίων μου.

Καὶ ζάρωσε τὸ μούτρο του μὲ νόημα.

— Ὁ Δεσπότης σας δὲν ἦρθε νὰ μὲ χαιρετήσῃ; ἄς εἶναι τὸ κατάλαβε φαί-νεται κι' αὐτὸς πῶς δὲν καταλάγιασα ἀκόμα καὶ δὲν ἔχω κέφι γιὰ κουδέντες μὲ δίχως νόημα. Πήγαινε μολοντοῦτο — ὁ ἀφέντης δὲν πρέπει νὰ συνερίζεται τοὺς δούλους του — καὶ χαιρετήσέ τον ἀπὸ μέρους μου καὶ πές του, πῶς ἀφοῦ ἔτυχε πού ἔτυχε καὶ μ' ἔρριξε ἡ κακὴ μου ἡ μοῖρα στὸν περτόπότ του, καὶ γίνεται τὸ πρῶτο ρωμαῖκό πανηγύρι πού βλέπω, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐ-ξουσίας μου, ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει... Καὶ νὰ δῆς πού αὔριο — καλὰ πού τὸ θυμήθηκα κι' αὐ-τὸ — γιορτάζουμε κι' ἐμεῖς τὸν Κασήμ...

Ἀς εἶναι, κι' ὁ δικός σας ὁ Ἀγίος κά-τι θάξῃ γιὰ νάγιάσῃ... Θὰ τὸν τιμή-σω τὸ λοιπόν! Πρέπει νὰ γίνῃ μονοκ-κλησιά. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκκλησιεὶς νὰ μὴ λειτουργήσουν καὶ νὰ μαζευτοῦν ὅλες οἱ ἐνορίες μὲ τοὺς παπάδες τους ἐδῶ, στὸν Ἀῖ-Δημήτρη μου. Πῆς καὶ στοὺς Ἀρ-χόντους καὶ στοὺς Προεστούς καὶ στοὺς Πρωτομαστόρους καὶ σὲ κάθε νοικοκύ-ρη πού θάπανθήσῃ, πῆς ἀπὸ μέρους μου, πῶς αὐτὸ εἶναι ἡ θέλησή μου. Ὁ-ποιος δὲ θάρρῃ, ἐμένα θὰ προσβάλλῃ.

Ἐλα, τρέχα τώρα, χάσου ἀπ' τὰ μά-τια μου... Στάσου! Ἄκουσε. Αὔριο τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ ψέλνουν στὴν ἐκκλησιὰ τὸ τροπάρι τοῦ Ἀγίου, νὰνέδῃς σ' ἕνα ψῆλωμα, κοντὰ στὴν ἐκ-κλησιὰ, καὶ νὰ κουνήσῃς γιὰ σημάδι ἕ-να κόκκινο πανί, γιὰ νὰ βάλουμε φωτιά στὴ λουμπάρδα καὶ στὰ τόπια (*) τοῦ Κάστρου, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Ἀγίό σας. Αἶ! ἄς γίνῃ κι' αὐτό!.. Γκρεμί-

— Χάι!... χάι!... φέρτε τον ἐδῶ τὸ ραγιά, μὰ μὲ καλὸ τρόπο. Ἄν τὸν πει-

(*) Τὸ μεγάλο κανόνι καὶ τὰ μικρότερα.

σου τώρα σὲ βαρέθηκα· τυχερὸς ἄν-θρωπος εἶσαι!

Ὁ ραγιάς ἔκανε μιὰ μετάνοια πού ἄγ-γιζε ἡ μύτη του στὸ χῶμα. Ὁ Ἀγὰς, χωρὶς νὰ τὸν κοιτάξῃ, γύρισε στοὺς ἄν-θρώπους του κι' εἶπε:

— Τί ὠραῖος πού θὰ εἶναι ὁ κάμπος αὔριο τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὸν βόλτα στὸν Ἀη-Δημήτρη, γεμάτος κόσμος, πού νὰ μὴν πέφτῃ χάμω οὔτε μῆλο!

Καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι του δεξιὰ κι' ἀριστερά, κοίταζε τὸ ραγιά πού φευ-γε τρεχάτος.

— Τὸν παρασφίξατε τὸν ἄνθρωπο, ἁ-θεόφοβοι, καὶ πηγαίνει τὸν κατήφορο σὰν ξεδιωμένος! Χά! χά! χά! ξεφώ-νισε τρεῖς φορές χωρὶς νὰ γελᾷ τὸ μού-τρο του.

«Δὲν εἶναι ἄλλος Θεὸς ἀπὸ τὸν Ἀλ-λάχ, καὶ ὁ Μωάμεθ εἶναι ὁ προφήτης του», ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ μινὰρὲ τοῦ Παρ-θενώνα (*) ἡ φωνὴ τοῦ Μουεζζίν, πού καλοῦσε τοὺς πιστοὺς νὰ προσευχηθοῦνε.

Σκοτεινίασε. Ὁ Ἀγὰς πρόσταξε νὰ φύγουν ὅλοι· κι' ὅλοι ἔφυγαν. Δυὸ μο-νάχα ἔμειναν καὶ κρυφομιλοῦν. Ὁ Ἀ-γὰς κι' ὁ ἀρχικανονιέρης τοῦ Κάστρου, ὁ Ἀχμέτ.

— Κοίταξε, τοπτζήμπαση, νὰ τὰ κα-ταφέρῃς καλά. Τὸ στοιχειωμένο μαρμα-ρόσπιτο — κι' ἔδειξε τὰ Προπύλαια — πού ἡ τύχη μ' ἔρριξε καὶ κάθουμαι μέσα, ἔ χει μπαρούτι μπόλικο· μπάλες ἔχουμε ἄλλο τίποτις, λογιὼν τῶ λογιῶ· δὲ χρειά-ζεται δὰ καὶ μεγάλῃ φασαρία! Τὸ μόνο πού φοβάμαι εἶναι ὁ καιρὸς, νὰ μὴ μᾶς τὰ χαλάσῃ... ὕστερ' ἀπ' τὴν καλοκαι-ρινὴ λιακάδα, ὁ οὐρανὸς ἔγινε πίσσα.

— Μὴ λές τὸν κακὸ τὸ λόγος, Ἀγὰ! Ὅλα θὰ πᾶνε καλά, μὴ σὲ μέλῃ... Ὁ Μουφτὴς τί γνώμῃ θὰ εἶχε τάχατες;..

— Καὶ ποῖς τὸν ρωτᾷ; Μοῦ κάνει τὸ μεγάλο. Αὔριο βλέπουμε ποίανου τ' ὄνομα θὰ βουίξῃ στὰ ἐφτά βασιλεία. Θὰ ποῦμε πῶς ἔγινε λάθος. Ἐγὼ τάχα εἶ-πα γιὰ μπαρούτι μονάχα, κατάλαβες, καὶ βρέθηκεν ἄξαφνα μέσα καὶ μπάλες. Ἄν μᾶς παραφορτωθῇ, τὸν στέλνουμε στὸν ἀγύριστο μὲ τὴ γνώμῃ του μαζί.

— Καὶ λέμε πῶς ἦταν τάχα σύμφω-νι μὲ τὴ δική μας.

— Καλὰ τὰ συλλογιέσαι, Ἀχμέτ. Ἐ-γὼ πάω ὥστόσο νὰ φάω καὶ νὰ πλαγιά-σω, καὶ πρὶν νὰ χαράξῃ θὰ εἶμαι στὸ πόδι. Πέτρες, χῶμα καὶ κορμιὰ νὰ γίνουν ἕνα, ἔτσι πού νὰ τὰ σιχαθοῦν νὰ τὰ φα-νε κι' αὐτὰ τὰ σκυλιά καὶ τὰ κοράκια! Ἦταν τὰ τελευταῖα λόγια πού εἶπ' ὁ Γιουσούφ κι' ἔφυγε.

Ὁ Ἀχμέτ προσκαλεῖ τώρα τοὺς τοπ-τζήδες (**). Τὰ κανόνια τῶν Προπυλαίων

(*) Ὁ Παρθενώνας τότε ἦταν τζαμί.

(**) Κανονιέρηδες.

ἐτοιμάζονται· φέρνονται ἀκόμα καὶ τὰ κανόνια τῶν ἑορτῶν ἀπ' τὸ μέρος τοῦ Ἐρεχθείου. Στὴ μέση βάζουν τὸ μεγά-λον ὄλμο, τὴν περιφρημὴ Δ ο υ μ π ἄ ρ δ α, «γιὰ φιγοῦρα», ὅπως εἶχε πεῖ ὁ Ἀγὰς.

Γενικὴ κίνηση στὸ Κάστρο καὶ συζή-τηση γιὰ τὴν τιμὴ πού θὰ κάμῃ ὁ Διο-δάρης στοὺς ραγιάδες. Οἱ περισσότεροι βρίσκουν σωστὴ τὴν ἀπόφασή του: «ὅσο πιδ εὐχαριστημένα εἶναι τὰ ζᾶ, τόσο πιδ πολὺ δουλεύουν», πρόσθεσ' ὁ γέρο μάγε-ρας τοῦ Ἀγὰ Τὰ Τουρκόπουλα εἶναι κα-ταχαρούμενα Μόνο ὁ Ἰμάμης τοῦ Μεγάλου Τζαμιῦ, τοῦ Παρθενώνα, κι' ἕνας ἐπίσημος διαβατικὸς Δερβίσης, ἔ-χουν ἄλλη γνώμῃ· ἀφοῦ ὅμως δὲν ἔ-χουν τὴ δύναμιν ν' ἀντιπράξουν, φεύ-γουν μурμουρίζοντας τὴ γνώμῃ τους.

Τὸ μυστικὸ μονάχα ὁ Ἀχμέτ τὸ γνω-ρίζει...

Εἶναι νύχτα βαθεῖα. Ὅλοι κοιμοῦν-ται. Οἱ τοπτζήδες ἔφυγαν κι' αὐτοὶ τε-λευταῖοι. Νέκρα ἔγινε στὸ βράχο. Μόνο οἱ νυχτερινὲς καντήλες τῶν σπιτιῶν τῆς Ἀκρόπολης μαρτυροῦν πού κείτονται τὰ κορμιὰ τῶν Καστριωτῶν. Κάποτε κάπο-τε οἱ πελαργοὶ τοῦ Τζαμιῦ χτυποῦν τὴ μύτη τους σὰ νὰ συνοδεύουν τὴ φωνὴ τῆς ντροπιασμένης γλαύκας τοῦ Ἐρε-χθείου. Αὐτὴ τὴ βραδιά ὅμως ἀκούστη-κε στὰ Προπύλαια πάνου κι' ἕνα νεκρο-πούλι Ἐφώνησε ἐννιά φορές κι' ἔφυγε. Ἡ γριὰ ἡ μητέρα τοῦ Γιουσούφ πού τᾶ-κουσε, ἔχασε τὸν ὕπνο της.

(Τὸ τέλος τοῦ ἐρχόμενου)

ΔΗΜ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΟΝ “ΚΥΚΛΟ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΩΝ,,

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στὴν ἀργατιά, στὴ χωριάτι, τὸ χιόνι, ἡ γοίππη, ἡ πείνα, οἱ λύκοι, ποτάμια, πέλαγα, στεριές, ξολοθροὶ καὶ φοβία. Χειμῶνας ἄγριος. Κι' ἡ φωτιά, καλοκαιριὰ στὴν κάμαρά μου. Ντρέπομαι γιὰ τὴ ζέστα μου καὶ γιὰ τὴν ἀνθρωπιά μου.

ΦΛΟΓΕΡΑ

Φλογέρα τοῦ βουνοῦ, κι' ἀπὸ τὴν Ἡπειρο ὡς τὴν Κορίνθ, καθάρια κελαῖδεῖ κι' ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ μαζί σου. Πῶς ἡ ἀδασιάλευτη κι' ἀπλὴ ξαφνίζει μουσικὴ σου τὴν ἄρπα ὅπου σοφὰ παίζουν τὰ χέρια τοῦ τεχνίτη!

ΤΟ ΨΩΜΙ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ

Ἐργάτη, ὀκνὸς ὅταν περνῶ, πού τρώς, καὶ σὲ κοιτάζω, ντροπαλὰ στέκω, εὐλαβικά, καὶ σὰ νὰ τὰ δοξάζω, μὲ τῆς δουλειᾶς τὸν κάματο καὶ μὲ τὸν ἰδρωτὰ σου μωρωμένα, τὸ μαῦρο σου ψωμί καὶ τὴν ἐλιά σου.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Τὰ χίλια μύρια λούλουδα στὸ περιβόλι ἐκεῖ πού ἀνθοῦν, καθὼς μοῦ γλυκοσάλευαν τὰ μικροκάμωτα κεφάλια, στὴ συντροφιά τους θάρρεψα πῶς μὲ καλοῦν ἀγάλια ἀγάλια, κάποια κρυφὰ παρὰπὸνά τους νὰ μοῦ ἐμπιστευθοῦν.

ΡΟΔΟΣ

Στοῦ ξένου κι' ἂν σοῦ γράφτηκε ζυγοῦ νὰ πῆσῃ τὸν Καιάδα, σκλάβο ἢ κυρὰ, εἰς' ἀθάνητα, Ρόδος, γιατί κι' ἐσὺ εἶς' Ἑλλάδα μ' ὅλα τὰ Δωδεκάνησα. Πικρὴ εἶν' μοῖρα σου, μὰ ὥραία. Προσφυγοπούλα Ρήγισσα στὸν ἥλιο σου ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὰ ὁμορφα τὰγάπησα ποιητὴς, δὲν τοὺς ἄπλωσα ποτὲ ζητιάνου δίσκο. Σ' ἀργαστήρι μου ἀναχωρητὴς, — μέσα μου τὰ βροῖσκω.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΑΓΑΛΜΑ

Ἀπ' τοῦ πελάου τοὺς βυθοὺς τὰγάλμα ἀρχαῖα, σὰ νέο πῶς βγαίνει! Χάλκινο, ὠραῖο, Θεός. Ποῖος Θεός; Ὅποιος. Τέχνη καὶ θριαμβεύει. Ἔτσι καὶ μιά καὶ ἀπὸ καιροὺς ἰδέα στὰ τρεῖςβαθα κρυμμένη, ξανατινάσσεται στὴ ζωὴ κι' ὁ κόσμος τὴν ξαναλατρεύει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Πρωί πρωί θά σηκωθεί ο πατέρας στο φτωχό σπίτι, και πριν καλά καλά φέξει, θά ξεκινήσει για τη δουλειά. Μαζί ξυπνά κι' η μητέρα, του έτοιμάζει το τσάι του και τον ξεβγάζει ως την πόρτα. Ύστερα έτοιμάζεται βιαστικά να βγει κι' αυτή. Γιατί το σπίτι είναι φτωχό, τα παιδάκια πρέπει να φάν, το μεροκάματο του πατέρα δε φτάνει, και πρέπει κι' η μητέρα να δουλεύει.

Ναί, μα όταν φύγει ο πατέρας, φύγει κι' η μητέρα, πώς θά μείνουν τα παιδιά μόνα στο σπίτι; Ποιος θά φροντίσει γι' αυτά; Τι θά φάν το μεσημέρι; πού θά πάν να παίξουν τ' απογευματάκι; Και με τί νοῦ θά δουλεύει η μητέρα, όταν θά συλλογιέται το παιδάκι μοναχά σαν ορφανούλα στο έρημο σπίτι ελη μέρα;

Ε, λοιπόν, στη Γερμανία, τουλάχιστο στις μεγαλύτερες πόλεις, η μητέρα έτοιμάζεται και ξεκινάει κάθε πρωί για τη δουλειά της, χωρίς να αισθάνεται καμμιὰ ανησυχία πού θάφηση τα παιδάκια της μοναχά. Γιατί, απλούστατα, τα παιδιά έχουν εκεί σπίτι δικό τους! Είναι «Το Σπίτι των Παιδιών», πού το συντηρεί το Κράτος ή φιλανθρωπικοί Σύλλογοι με πολλά χρήματα.

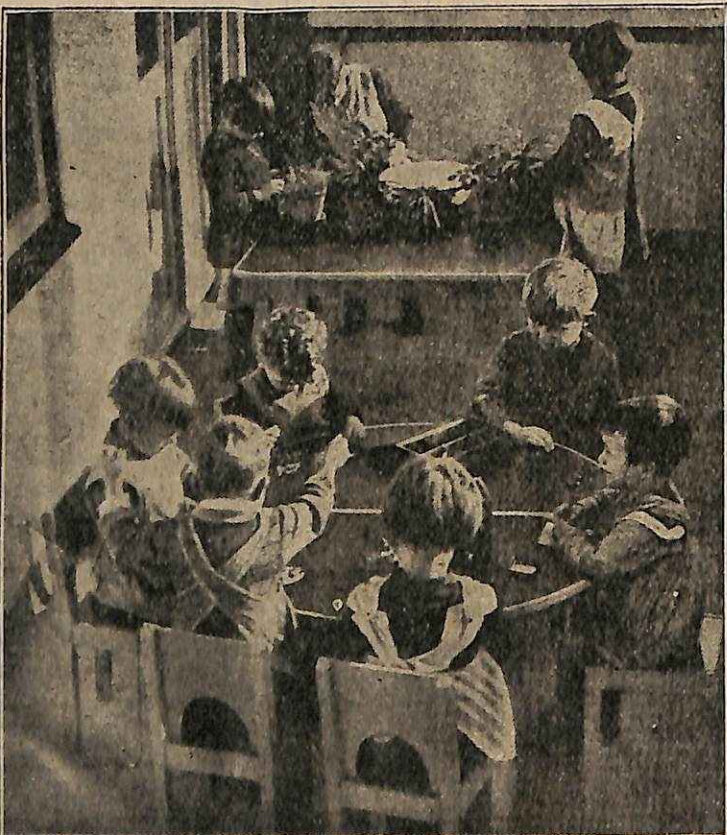
Ντύνει λοιπόν και συγγράφει η μητέρα τα παιδάκια και τὰ παίρνει μαζί της. Παιρμώντας, τ' αφήνει στο «σπίτι τους» και τραβάει ξεγνοιαστή για τη δουλειά της.

Είναι ξεγνοιαστή, γιατί ξέρει πώς τα παιδιά το «Σπίτι» αυτό τ' αγαποῦν και τὸ χαίρονται ἀληθινὰ σὰ δικό τους, και καλοπερνούν σ' αυτό όπως και στὰ χέρια της ίδιας της μητέρας τους. Στοιγμικές κυρίες θά τὰ παραλάβουν, θά τὰ επιβλέψουν, θά φροντίσουν για τὴν καθαριότητά τους ἀν χρειάζεται, θά τ' αφήσουν να παίξουν στο μεγάλο περιβόλι του «Σπιτιού» ή, ἀν κάνει κρύο έξω, θά τὰ μαζέψουν στή μεγάλη σάλα, όπου θά κάτσουν να παίξουν διάφορα παιχνίδια. Τὰ βλέπετε με πόση χαρά παίζουν με τὰ μικροπράγματα ἔχει τὸ καθενα. Τὰ βλέπετε ἀκόμα

πὼς μαθαίνουν να περιποιούνται και τὰ λουλούδια σὲς γλάστρες;

Τὸ μεσημέρι, θά μαζευτούν ὅλα τὰ παιδάκια στο τραπέζι με τὸ ζεστό φαγητό. Κι' ἀφοῦ φάνε και χορτάσουν, θά ξαπλώσουν στὰ κρεβάτια τους (ἂ, μετὰ τὸ φαγητό, παγνίδι δὲν ἐπιτρέπουν οἱ Κυρίες πού διευθύνουν ἐκεῖ μέσα: τὰ παιδάκια πρέπει νὰ πλαγιαίνουν και νὰ τὸν πάρουν λιγάκι!).

Πὼς νὰ μὴν εἶναι λοιπὸν ἥσυχες οἱ μητέρες πού τ' ἀφίνουν ἐκεῖ μέσα; Και

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἐπάνω: Ἀσχολίες καὶ παιχνίδια τῆς ἡμέρας. — Κάτω: Μεσημεριάτικος ὕπνος.

πὼς νὰ μὴν περιμένουν με λαχτάρα τὸ βράδυ πού θά ξαναπεράσουν νὰ τὰ πάρουν στο σπίτι τους, όπου θά κάτσουν πάλι χαρὲς ὅλοι μαζί, και θ' ἀκούνε τὰ μικρά νὰ φλυαροῦν και νὰ διηγούνται πὼς τὰ πέρασαν ὅλη τὴν ἡμέρα στο «Σπίτι» τους;

Αὐτὰ στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀγνωστα. Δὲν προσδέσαμε, βλέπετε, ἀκόμα τόσο πολὺ. Ἡ φτωχή μητέρα πού ἔχει μικρά παιδιά, εἶναι ὑποχρεωμένη ἢ νὰ φέρῃ τὴν ἐργασία της, ἢ νὰ φέρῃ τὰ παιδιά της. Κι' ἐπειδὴ πολλές φορές, ἢ φτώχεια δὲν χωρατεύει, — πρέπει νὰ φύγει τὸ πρωί και νὰ γυρίσει τὸ βράδυ, τὰ μικρά της τὰ ἐμπιστεύεται σὲ καμμιὰ καλὴ γειτόνισσα.

Ἀλλὰ μιὰ γειτόνισσα, ὅσο καλὴ κι' ἂν εἶναι, πάντα εἶναι ξένη και δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ προσέχῃ τὰ παιδιὰ ὅπως θά τὰ πρόσεχε ἡ μητέρα τους. Καὶ φτωχή, ἔχει κι' αὐτὴ τις δουλειές της, τις σκοτούρες της, και τὸ σπίτι της εἶναι μικρό, στενόχωρο, και τὰ παιδάκια στενοχωριοῦνται κεῖ μέσα και τῆς ξεφεύγουν, και βγαίνουν στὴν αὐλή, κάποτε και στο δρόμο... Γι' αὐτὸ ἡ μητέρα τους, ὅσες ὥρες λείπει, δὲν ἔχει τὸ νοῦ της τόσο στὴ δουλειά της, — εἴτε πλένει, εἴτε σφουγγαρίζει, εἴτε ράβει — ὅσο στὰ παιδιὰ της: Τί νὰ κάνουν τώρα; Πού νὰ πάν; Μὴ βγῇκαν στο δρόμο; Ἀν τὰ πλακώσῃ κανένα τράμ, κανέν' αὐτοκίνητο;...

Ἀ, τὸ μαρτύριο τῆς φτωχῆς μητέρας, πού γιὰ νὰ δουλεύει γιὰ τὸ ψωμί τους, εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὰ φέρῃ σὲ ξένα χέρια! Εἶναι τόσο ἀδάσκατο, πού πολλές φορές, στο σπίτι πού πηγαίνει νὰ πλύνει ἢ νὰ ράβει, παίρνει μαζί της και τὰ κουτσούβελα. Μὰ κι' αὐτὸ ἔχει δυσάρεστες συνέπειες. Τὰ κουτσούβελα φωνάζουν, κλαῖνε, ἐνοχλοῦν. Καὶ τ' ἀφεντικὰ λένε στὴ δουλεύτρια νὰ μὴν ξαναπάει με τὰ παιδιὰ της...

Πόσο εὐεργετικὰ λοιπὸν θά ἦταν γιὰ τὴ φτωχολογιά, ἀν ὑπῆρχαν κι' ἐδῶ τέτοια «Σπίτια τῶν Παιδιῶν»!... Ἐ, με τὸν καιρό, θά γίνουν και στὴν Ἑλλάδα. Και ποὶς ξέρει! κάποιος ἀπὸ σᾶς, μεγαλώνοντας, μπορεῖ μιὰ μέρα νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλία...

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ
ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὅσο γιὰ τὸν Γαβριήλ και τὸν Ὑδόν, αὐτοὶ καμάρωναν πού δὲν τοὺς ζάλιζε καθόλου ἡ θάλασσα. Καὶ τις ὥρες τῆς γαλήνης, και τις ὥρες τῆς θαλασσοταραχῆς, τὸ ἐνδιαφέρο τους ὅλο τὸ τραβούσε τὸ κατάστρωμα και δὲν ἐννοοῦσαν με κανένα τρόπο νὰ κάθονται κλεισμένοι στοὺς τέσσερις τοίχους τῆς καμπίνας τους. Εἶχαν κιόλας τελειώσει τὴν ἐξερευνητικὴ τους περιοδεία μέσα στο βαπόρι. Εἶχαν ἐπισκεφθεῖ τὰ σαλόνια, τὴν τραπεζαρία, τοὺς θαλάμους τοῦ πληρώματος, τὸ ὑπόστρωμα. Εἶχαν ἐξερευνηθεῖ τὴ γέφυρα ὡς τις τελευταῖες τῆς λεπτομέρειες· εἶχαν ἀνοίξει γνωριμιά με τὸν πλοίαρχο, τὸν ὑποπλοίαρχο, τὸν ἀρχιμηχανικό, και με μερικὰ ἄλλα πρόσωπα πού εἶχαν μικρότερη θέση στο πλοῖο, ἀλλὰ πού στὰ δικὰ τους μάτια ἐξασκοῦσαν τὴν ἴδια μαγικὴ ἐπιβολή. Π. χ. με τὸν ἀρχικαμαρότο, τοὺς θερμαστές, ἀκόμα και τὸ μούτσο. Καὶ τώρα πιά ἡ προσοχή τους μποροῦσε νὰ στραφῇ και πρὸς τοὺς συντρόφους τους στο ταξίδι, τοὺς ἐπιβάτες τοῦ πλοίου.

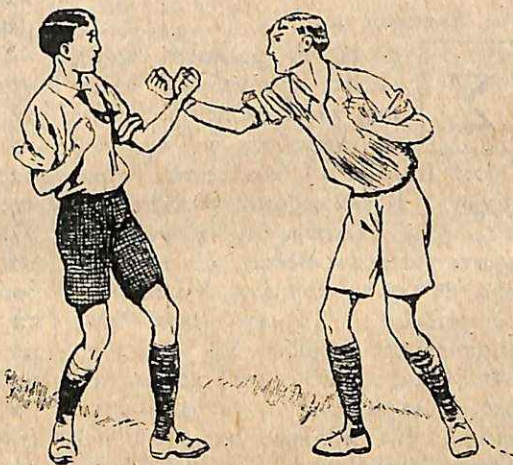
Οἱ ἐπιβάτες αὐτοί, πού μαζεῦονταν ὅλοι τους τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ στὴν τραπεζαρία, ἢ βρίσκονταν σκορπισμένοι στο σαλόνι ἢ στο κατάστρωμα, ἀποτελοῦσαν ἓνα σωστὸ δειγματολόγιο, ὅπου, ὅπως ἦταν φυσικό, συναντοῦσε κανεὶς συχνότερα τὸν ἀγγλοσαξωνικὸ τύπο. Ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ἦταν και δυὸ-τρεις μικροὶ Ἀγγλοι, συνομήλικοί τους ἐπάνω-κάτω, πού οἱ μικροὶ Ντεντεβίξ θά ἦταν πολὺ εὐτυχημένοι ἀν ἔκαναν τὴ γνωριμιά τους. Παρ' ὅλες ὅμως τις προσπάθειές τους, δὲν μπόρεσαν νὰ τοὺς βγάλουν οὔτε μιὰ λέξη ἀπὸ τὸ στόμα τους. Οἱ μικροὶ Ἀγγλοι ἔμεναν ἀπρόσωτοι ὁ Γαβριήλ μιλοῦσε ἀρκετὰ καλὰ τὴ γλῶσσα τους. Τουλάχιστο ἐτοί νόμιζε. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἔκριναν σὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβαιναν κάθε φορά πού τοὺς πλησίαζε, λέγοντάς τους «γχοὺντ νταίη» και προσπαθώντας ν' ἀνοίξῃ συνομιλία μαζί τους.

Δὲν τοὺς ἀφίνεις, τοῦλεγε ὁ ἀδελφός του. Αὐτοὶ εἶται σωστὲς ἀρκούδες. Σωστὲς πολικὲς ἀρκούδες!

— Ἐνας λόγος παραπάνω γιὰ νὰ γίνουμε φίλοι τους, μιὰ και πηγαίνουμε κατὰ τὸν πόλο, τοῦ ἀποκρινόταν εὐθυμὰ ὁ Γαβριήλ.

Ἡ τύχη ὅμως, πού πολλές φορές πραγματοποιεῖ τὰ πιδ ἀδύνατα πράγματα,

τὸν βοήθησε και σ' αὐτὴ τὴν περίσταση. Ἦταν ἡ τρίτη ἡμέρα τοῦ ταξιδιοῦ. Εἶχαν περάσει τὸν ἐξηκοστὸ παράλληλο και τὸ «Φίνμαρκ» βρισκόταν ἀπέναντι στο νησί Σαρτόρ, πού σιγά-σιγά τ' ἀφίνε πίσω του γιὰ νὰ προσεγγίσῃ στο Μπέργκεν, πρῶτο σταθμὸ τοῦ ταξιδιοῦ. Στις ἀκτὲς

«Ὁ Μπόμπ ἀρχισε τὴν ἐπίθεση». (Σελ. 20, στ. α'.)

αὐτὲς ἡ φουσκοθαλασσιά ἦταν ἀρκετὰ δυνατή. Ὁ αὐτοχὸς παιδαγωγὸς ἔμενε ξαπλωμένος στὴν καμπίνα του, κι' ὁ Γαβριήλ με τὸν Ὑδόν, ἀφοῦ ἀπελπίστηκαν πὼς θά τὸν πείσουν νὰ βγῇ ἀπὸ κεῖ μέσα, τὸν ἄφησαν μοναχὸ με τις μαῦρες του σκέψεις. Καθὼς περνοῦσαν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ γέφυρα, τὰ δυὸ παιδιὰ διασταυρώθηκαν μ' ἓνα ἀπὸ τοὺς μικροὺς Ἑγγλέζους ταξιδιώτες, τὸν «Μπόμπ» Σίνκλαιρ, πού βρισκόταν μαζί με τὴν ἀδελφούλα του, τὴ μικρὴ Νταίη, κι' ἓνα φίλο του, τὸν Τζάκ Ντόνοου, πού ὅλοι τὸν φώναζαν «Κίντ», κατσικάκι. Τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη ἓνα μεγάλο κύμα ἔκανε τὸ βαπόρι νὰ γείρη. Ἡ Νταίη γλῶσσησε, ἔπεσε, κι' ὁ Γαβριήλ ἱπποτικώτατα ἔτρεξε και τὴ βοήθησε νὰ σηκωθῇ. Πὼς φέρθηκε ὅμως ὁ Μπόμπ ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν εὐγενικὴ χειρονομία; Ἀντὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ὅπως ἔκανε ἡ ἀδελφή του, πῆρε ὕψος περιφρονητικὸ και βουρμούρισε κάτι ἀνάμεσα στὰ δόντια του, πού ὁ Γαβριήλ ἔκανε πὼς δὲν τὸ ἄκουσε, γιατί ἦταν καλόκαρδο παιδί.

Πὼς εἶπατε; ρώτησε μοναχὰ με μεγάλη εὐγένεια.

— Φρόγκυ! συλλάβισε ὀλοκάθαρα αὐτὴ τὴ φορά ὁ νεαρὸς κι' εὐξάπτος Ἑγγλέζος.

— Φρόγκυ! Βατραχομούρη! Νὰ πού με βρίζουν κιόλας», εἶπε ἀπὸ μέσα του ὁ Γαβριήλ.

Θάπρεπε κι' αὐτὸς νὰ θυμώσῃ. Μὰ δὲν τῷκανε. Τὸ κοριτσάκι τὸν κοίταζε με κάτι μάτια παρακλητικὰ, πού τοῦ ἔλεγαν: «Σὰς παρακαλῶ, κύριε, μὴ δίνετε προσοχή. Ὁ ἀδελφός μου νομίζει πὼς φερθήκατε ἀντίθετα πρὸς τοὺς κανόνες, γιατί με βοηθήσατε νὰ σηκωθῶ χωρὶς νὰ μὰς ἔχουν συστήσει. Ἐγὼ ἀδικοῦ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέχῃ κανεὶς τόσο πολὺ τὴν ἐθιμοτυπία. Μὴ τὸν ξεσυνερίξετε. Σὰς ζητῶ συγγνώμη γιὰ λογαριασμὸ του και σὰς εὐχαριστῶ γιὰ λογαριασμὸ μου».

Ἐχοντας τὴν ἰδέα πὼς διάβαζε ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα στὰ μάτια τῆς μὲς Σίνκλαιρ, ὁ Γαβριήλ ὑποκλίθηκε χαμογελώντας και τράβηξε τὸ δρόμο του χωρὶς νὰ μιλήσῃ καθόλου. Κι' ὅμως, ἐκεῖ πού δὲν τὸ περίμενε, λίγα λεπτὰ ἀργότερα, ἐνῶ βρισκόταν στο κατάστρωμα, ὁ Μπόμπ Σίνκλαιρ, συνοδευόμενος πάντα ἀπὸ τὸν Τζάκ Ντόνοου, ἀλλ' ὄχι πιά κι' ἀπὸ τὴ Νταίη, ἦρθε κι' ἔπεσε ὀλόκληρος ἐπάνω του, ἐνῶ εἶχε γύρο του ἓνα σωρὸ τόπο ἐλεύθερο γιὰ νὰ περπατήσῃ.

— Ἐ, τί! ἔκανε λιγάκι πειραγμένος ὁ Γαβριήλ. Ζητάτε καλὰ και σώνε νὰ καυγαδίσετε μαζί μου, μάλιστα Μπόμπ; — Πέτα τὸ σακκάκι σου, εἶπε ξερὰ ἐκεῖνος ἀντὶ γι' ἄλλη ἀπάντησή.

— Ὅπως σὰς ἀρέσει, ἔκανε ὁ μικρὸς Γάλλος.

Ὁ Γαβριήλ δὲν ἦταν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ πού τσακνώνονται με τὸν καθένα και βρίσκονται κάθε στιγμὴ ἑτοιμοὶ ν' ἀρπαχτοῦν μ' ὅποιον

τοὺς πεί ἓνα λόγο παραπάνω. Ὅπως δὴποτε, τις ὥρες πού ἦταν ἐλεύθερος, τοῦ ἄρεσε νὰ γυμνάζεται στο μπῆξ-δ-χι βέβαια με τὸν κ. Ἀχιλλέα. Ἀντρεωμένο, ἀλλὰ με τὸν καθηγητὴ του τῆς γυμναστικῆς, με τὸν ὁποῖο συμφωνοῦσε καλύτερα παρὰ με τοὺς ἄλλους καθηγητές του.

Συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του, ὅπως κι' ὁ Μπόμπ συνοδευόταν ἀπὸ τὸν Τζάκ Ντόνοου, ὁ Γαβριήλ ἀκολούθησε τὸν ἀντίπαλό του σὲ μιὰν ἀκρῇ.

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ δὲν βρισκόταν κανεὶς ἄλλος ἐκεῖ πέρα, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα ναύτη πού θάπρεπε νὰ ἐπέμῃ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ, μὰ πού προτίμησε νὰ μὴν ἀνακατευθῇ γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὸ θέαμα. Τὸν ναῦτη αὐτὸ οἱ μικροὶ Ντεντεβίξ τὸν εἶχαν πάρει με κακὸ μάτι ἀ-

«Βοκοῦπιζε τὸν ἰδρωτὰ πού ἔτρεχε ποταμί.»

Χαλανδρίου (ἐστὶν αὐτὸν εὐχαριστῶν γὰρ τὰ καλὰ λόγια) **Γενοβέφαν** (βραδύτητα, εὐχαριστῶν) **Ἀρμονίαν** (ἡμῶν βραδύτητα πῶς δὲν μετέχεις γράφει μου σὺ καὶ μὴ σὲ νοιάζει γὰρ τὴν γραμματοπληθύνει) **Ἀγγιν** (ἐλαδὶ εὐχαριστῶ καὶ γὰρ τὰ καλὰ λόγια) **Πετρωμένον** (ποῦ καὶ νὰ γεώσῃ, λέει, δὲν θὰ ξεχώσῃ τὰ ὠραία πράγματα ποῦ διάβασε φέτο σὲ μένα) **Μισοσυκὸ** (ὠραῖο τὸ γραμματάκι σου νὰ σὲ ἰδῶ λοιπόν, ἀφοῦ λές πῶς-θῶσαστε ἀχάριστοι ἂν δὲν ξεσπαθῶντες...) **Παρηγοριαν** (εὐχαριστῶ γὰρ ὅλα) **Νίτσον Καβούρα** (χαίρω ποῦ ἐγινε καλὰ καὶ εὐχαριστῶ ποῦ μοῦ ἐγράψες μὲλις σηκώθηκα) **Διλήν Φραγγιά** (πολὺ με συγκίνησε τὸ γράμμα σου, με τὴν ὑπόμνηση μάλιστα ὅτι γνωρίζω τὸ σπίτι σου 16 ἐλάνηρα χρόνι!) **Μαρίαν Πανουσοπούλου** (χαίρω ποῦ ἀποφάσις νὰ μοῦ γράφῃς γὰρ τὸ ξεσπάθωμα σ' εὐχαριστῶ) **Ἀθανάσιον Χ. Ποδάρη** (ἐλάνηρα, 30 συμμαθηταὶ σου σοῦ ὑποσχέθηκαν νὰ γίνων συνδρομηταί· γὰρ νὰ ἰδοῦμε λοιπόν! ὥστόσο σὲ ὑπερῆχαριστῶ) **Μικρομέγαλην** (ποῦ μοῦ γράφει: «ὅ ἐπιτυχία τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος στὸ Πένταθλο ἦταν ἡ στέψη μιᾶς ἐνδοξῆς σταδιοδρομίας τῆς στῆς Διάπλασις» ὁλόθερμα τὴν συγχαίρω, καθὼς καὶ τὴν Πάνθηα Ἀβραδάτου) **Μιμῶζαν** (ἐχρὲς μεγάλο δικιο, ἀλλά, μ' ἐλάνηρα, εἶναι ἀνάγκη νὰ μπορέσῃς...) **Ἀκανίαν** (πολλὰς φορές εἶπα τὴ γνώμη μου γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα· ἡ γυναῖκα μπορεῖ νὰ ἐργάζεται σὺν τὸν ἄντρα, καὶ ὅταν ἔχει ἀνάγκη, πρέπει νὰ τὸ κἀνὴ ἀδίστακτα) **Πεταλιδότσαν** (ἐστὶν αὐτὸν βλέπει καὶ τὸ ψευδώνυμο ποῦ διάλεξε τοῦ ἀδελφοῦ σου) **Βέγαν** (ναί, ἐλάνηρα μετ' ἐλάνηρα) **Χρυσοθήραν** (ἐστὶν αὐτὸν «Ὁδηγός») **Τρελλὸ Φοιτητάκι** (ἐστὶν αὐτὸν) **Μαγεμένην Φλογέραν**, **Πάνθειαν Ἀβραδάτου**, **Ἀρτεμισίαν Πατιερίδου**, **Καμάρι τῆς Μητέρας**, **Χαράν τοῦ Μπαμπά**, **Νικ. Στρατῆν**, **Βασιλάκη** **Ἀχ. Καλεῦραν**, **Ν. Μ. Λάμπρον**, **Πίκμαν**, **Μεγάλην Ἑλλάδα**, **Λούην Κυριακὸν**, **Ταρζάν**, **Ρίτσον Τορνάρη**, **Ἀγγελον Εὐτυχίας** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἐλαβα μετὰ τὴν 9 Δεκεμβρίου, θ' ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 248ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δικταὶ μέχρι τῆς 14 Φεβρουαρίου.

15. Δεξιόγραφος
Μιά νότα μ' ἓνα σίγμα
Καὶ τῶν Ρωμαίων θεὸς
Με τέχνην ἂν συνενώσῃς,
Θάχῃς ὠραῖο πτηνόν.

Ἰκπότης τῶν Κύνων

16. Στοιχειόγραφος
Ἀπ' τάκρᾱ σου ἓνα μέρος
Με τάρθρο τοῦ κολλήθηκε
Κι' ὁ ραφωδὸς ὁ γέρος,
Τί θαῦμα! ἀναστήθηκε.

Ἀγριοτριανταφυλλιά

17. Στοιχειοτονόγραφος
Κάτι στὸ φαί ποῦ βάξω,
τὸ κεφάλι του τἀλλάζω,
Τὸ λαϊμό του διπλασιάζω
Καὶ τὸν τόνο καταβάζω,
Κι' ἓνα Κράτος παρουσιάζω.
Ποῦ τὸ βλέπω καὶ θαυμάζω.

Καπετὰν Μουστάκας

18. Μεταγραμματισμός
Με μεγάλη προσοχή
Βάλ' του φῖ ἀντὶ τοῦ χῖ,
Τότε παύει νὰ γυρίζῃ
Καὶ παιδάκια νανουρίζῃ.

Πέτρος Ριενάσι

19. Ψαροκόκκαλον
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Νάντικατασταθοῦν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων ὥστε νὰ νᾶν γινώσκονται: στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, νῆσος τοῦ Αἰγαίου, ἄγριον ζῶον, ἐντομὸν ὀχληρόν, σημεῖον τοῦ οὐρίστου, αὐτοκράτωρ Ρωμαῖος, σημεῖον τοῦ γραπτοῦ λόγου, ἰχθύς.

Πειρακτῆριον

20. Κρυπτογραφικόν
12343567 = Αὐτοκράτωρ Ρωμαῖος
2643 = Δένδρον ὀλωροφόρον
32567 = Ποταμὸς τ. Ἰταλίας
43567 = Ἀρχαῖος θεὸς
56167 = Ἄνεμος
6231467 = Λατίνος ποιητὴς
71167 = Τρόφιμον

Καραμπαμπᾶς

21. Πενταπλή Ἀκροστιχίς
Τὰ μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ἐπιτομῶν λέξων ἀποτελοῦν ἡπειρον, τὰ δευτέρᾳ γράμματα θη

ρίον, τὰ τρίτα κράτος ἀσιατικόν, τὰ τέταρτα θεὸν καὶ τὰ πέμπτα ἓνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν:

1. Στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων·
2. Ἀστὴρ ἀπλανής· 3. Χώρα τῆς Μ. Ἀσίας· 4. Τίτλος τῶν ἀρχαίων βασιλευσῶν.

Μικρὸς Καλλιτέχνης

22. Ἑλλισοῦμφωνον

αιο - αι - αιαι

Γιγαντιαῖος Νάνος

23. Γρίφος

σασαα
ὡς σα ἴον ἴον
σα σα στὸ πλ αὐτὸς ΜΠΙ
ἂν σα ἴον ἴον
σαοσα ἴον
Σμυρνιακάκι

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

24 Mols en Triangle

*** ** = Poète classique
*** ** = Souple, léger
*** ** = Le plus haut point
*** ** = Terme géographique
* ** = Negatif [que
* ** = Voyelle
Verticalement les mêmes.
Μικρομέγαλη

25. Μίστε

q - e - rssmb1 - s - aee

Φαύστα

Παρόραμα: — Εἰς τὸ Χι τοῦ 500ῦ φυλλαδίου παρελείφηται ἡ δὴλωσις, ὅτι οἱ σταυροὶ διαγωνίως ἀποτελοῦν Ἀργοναυτίην καὶ τὸν πατέρα του.

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 39

571. Περιάνδρος (περί, Ἄνδρος). — 572. Σιδὼν (σι, Δὼν). — 573. Θαλῆς-Ἀλῆς. — 574. Βοῦς-ὕβος.

575. Θ Ω Α 576. ΙΟΛΑΟΣ
Α Κ Ι (ὁσιος, Λάιος, ἄλλοις, Συ-
ΠΑ Ν Α Μ Α Σ λοι.) 577 581.
Κ Ν Σ
Ρ Ι Σ Διὰ τοῦ Α: πα-
Α Α Α στός, ἀφή, γά-
λα, Σάμος, Ἀρίων. — 582. ΑΙ-
ΓΕΥΣ (Ἄ-ρα, Ἴ-ος, Γ-όνος,
Ἐ-άν, Ὑ-άς, Σ κοπός.) — 583.

Στὴν ἀναδροχίᾳ καλὸ καὶ τὸ χαλάζι. — 584. Κακοῖς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἀποβῆσι κακός. (Τὸ Κ διαβάτῃ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς στίχους τοῦ Γρίφου: κα κ' εἰς ὁμιλον, κα φτός ἀπὸ 586. Ρ

βῆσι, κα Κώς.) — 585. Machine FLUTE (mât, Chine). CYCLOPE

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς **Α' Περιόδου** (1879 - 1892) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμοι υπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἐξῆς τέσσαρες: 7ος, 12ος, 14ος, καὶ 18ος. Ἐκαστος τόμος δοχ. 25 ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δοχ. 28,50 διὰ τὸ Ἑσωτερικὸ καὶ δοχ. 35 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς **Β' Περιόδου** (1894 - 1929) υπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 36 ἐν ὅλῳ. Ἐκ τούτων, οἱ μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894 - 1921 τιμῶνται ἕκαστος ἀρραφὸς δοχ. 80 καὶ ραμμένος δοχ. 85. Ὁ 8 Τόμος τοῦ 1929 τιμᾶται ἀρραφὸς δοχ. 110 καὶ ραμμένος δοχ. 115. Ταχυδρομικὰ τέλη ἕκαστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἀνω τιμὰς: Διὰ τὸ Ἑσωτερικόν δοχ. 5 ὁ ἀρραφὸς καὶ δοχ. 15 ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικόν δοχ. 23 εἴτε ἀρραφὸς εἴτε ραμμένος.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἔως 10 τὸ πολὺ λέξεις μετ' ἀπλῆ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τμήμα. Περὶ τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις μετ' ἀπλῆ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μετ' ἀπλῆ στοιχεῖα δρ. 1. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

Α' - 32/

Ἀλλάζουμε γράμματα μετ' ἀπλῆ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τμήμα. Περὶ τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις μετ' ἀπλῆ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μετ' ἀπλῆ στοιχεῖα δρ. 1. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

Α' - 33/

Ἰδρὺν Σύλλογος ἐν Ἀθῆναις **ΕΥΘΥΜΟΙ ΝΕΟΙ**

Ζητοῦνται μέλη, ἀντιπροσώποι καὶ παρρητῆματα ἐν τῇ ἐξωτερικῇ. Ἐγγραφεὶς δοχ. 5. Συνδρομὴ μηνιαία δοχ. 5. Διὰ τὰς Ἀθῆνας Μανουσακί, Ἀγίου Φανουρίου 48. Τέρμα Παγκρατίου - Ἀθῆναι.

Οἱ ἰδρυταί: Ἀλίκη Μανουσακί, Ναπολέων

Α' - 34/

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ

Βασιλεὺς: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΚΕΔΩΝ ἀπὸ τὴν ἐντολήν τῆς Α. Υ. πρὸς τὸν Ν. Κ. κηφὸρον Φωκῶν. οὗτος ἀνέλαβε καὶ ἐσημείωσε τὴν κάτωθι Κυβέρνησιν: Πρωθυπουργός: ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΟΚΑΣ Ὑπουργοὶ Ἑσωτερικῶν: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΗΣ Ἑσωτερικῶν: ΡΩΜΑΝΟΣ ΔΕΚΑΠΙΝΟΣ Οἰκονομικῶν: ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΕΙΜΙΣΚΗΣ Στρατιωτικῶν: ΡΩΜΑΝΟΣ ΑΡΓΥΡΟΣ Ἀποικιῶν: ΛΕΩΝ ΓΟΦΟΣ

Α' - 35/

ΤΑΡΖΑΝ

Ὑποψήφιος Δημοψηφισματος 1929.

Α' - 36/

Ἐξοικονομεῖτε γὰρ τὴν γιορτοῦλα σου χίλις ἀλόθερμες ἐχθροὺς. Μ' ἀγάπη **Βοναπάρτης, Σεμιζέτα**

Α' - 37/

Ἰσθμιαῖοι μου ἐλλάσσει: Μ. Γιαννάκου **Δ** Ἀγίου Δημητρίου, Ἐάνθη, διὰ: **Σεμιζέτα**

Α' - 38/

Ἀναλλάσσω Μ. Μυστικὰ, κάρτες ἡθοποιῶν. Νέα Διὰ σὲ μου: Μ. Γιαννάκου Ἀγίου Δημητρίου, Ἐάνθη (διὰ Β). **ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ**

Α' - 39/

Ὅσα παιδάκια ὑποφέρουν ἀπὸ λαίμο, μῦτη, αὐτιά, τὰ γιαντρεῖν ἀσφαλῶς ἐξειδικώτατος καὶ ἐμπειροπύτος ἱατρός κ. ΜΙΧ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ. Δέχεται στὴν κλινικὴν τοῦ πλατεῖα Ὀμονοίας, ὁδὸς Δώρου, 8, ἀπὸ 10-12 καὶ ἀπὸ 4-6.

ΤΟ ΔΡΑΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΩΤΕΡΟΝ ΔΩΡΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

ΕἶΝΑΙ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ, ΠΛΟΥΣΙΟΣ, ΘΑΥΜΑΣΙΟΣ, Ο ΧΡΥΣΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ", ΤΟΥ 1929

Μετ' ἐς 620 σελίδες του. — Μετ' ἐς 385 εἰκόνες του. — Μετ' ἐς 8 μυθιστορήματά του: «Διετεῖς Διακοπαί», «Ὡς ποῦ νὰ βοῇ τὴ Μητέρα τῆς», «Ἐνα παιδί μετ' ἐξὸς οἰκογενείας», «Ὁ χρυσοκάραβος», «Ὁ Πιτσιρίκος», «Ποτανοὶ καὶ Βένετοι», «Θηριοτροφεῖο Τοτοῦ καὶ Σας», «Σπίρτο Μονάχο». — Μετ' ἐς 32 «Χίλια Μύρια» τοῦ Ἀνανία. — Μετ' ἐς 48 Ἀθηναϊκὰς Ἐπιστολὰς. — Καὶ μετ' ἐξέλιξη διηγήματα, παραμύθια, ποιήματα, παγνίδια, ἐπιστημονικὰ περίεργα κτλ.

ΤΙΜΑΤΑΙ Ἀρραφὸς δοχ. 110. — (καὶ ταχυδρ. 115 διὰ τὸ Ἑσῶτ. καὶ 133 διὰ τὸ Ἐξῶτ.) Ραμμένος δοχ. 115. — (καὶ ταχυδρ. 130 διὰ τὸ Ἑσῶτ. καὶ 138 διὰ τὸ Ἐξῶτ.)